

To tekepo Matiyuye hogugu Matiyu

Matiyu booka goo eyo bei

Matiyu yo Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Kelisoso.

*Yesuwo amawe dio
(Luka 3:23-38)*

¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagooso.

² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.

³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.

⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo ee Nason, osoloso Nasonneeyo owolo ee Salmon.

⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.

- 6 Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odo to-boloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomonono. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo osobo.)
- 7 Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.
- 8 Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.
- 9 Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Hesekeya.
- 10 Osoloso Hesekeyayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyo owolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.
- 11 Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Beame domo omapoo Isalael odooso odo abo sabolo ha temeleso, diba Bebilon mi mapoo dabalame iyado diso. ¹² Esiga Isalael odooso Bebilon mi mapoo dala ma kulodu debei beame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

- ¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.
- ¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.
- ¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyesel, osoloso Eliyeseleeyo owolo ee Matan, osoloso Mata-

neeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu edebeeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeye badebei beeamo omaga bei mooloogooloso di wiligi odo Deibidiye badebei beeamo omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odo Deibidiye badebei beeamo omaga bei mooloogooloso di Babilon odo oso Isalael odo dala ma kulodu gilimado di beeamo omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo beeamo mapoo, Kelisowo amawe dio 14 odo hagee biaso debeiso.

Yesu Keliso soomagoo
(Luka 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepeeye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo ogoloso gooleedooso. ¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odo susuga eyo howo woola Meli pagalai yo goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone badoboome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo

amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodooloso ka badoso. ²¹ Esiga yo giso holo soomagalaiso. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoo oso dibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” diso.

²² Esiga Godeeye o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo yimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagooso tei peledabaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedele poogoo oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoo susuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso.

Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemе Yosep yo tia hogabuloso Godeeyo momaiyeso yimapoo taka to ee dodolone Meli huso. ²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemе Yosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoo oso Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoo toboloso badebei beame omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilhem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoo oso osokoso sibili maga Yolusalem mi mapoo sibadeeso. ² Diba Yolusalem mapoo peledoboloso egeesee takomo silesibiso, “Ibada

midee mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoo molome egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoo hee olo soomagoo doloso gooleedoloso hamapoo ka sibadee. Esiga holope Yu odoowo wiligi odoo toboloso badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” dee takomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoo Helodee sabolo osoloso Yolusalem mapoo debeli odoo susuga sabolo oso goo hagee duloso diya gooleeso. ⁴ Egeeseelone Helodeeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso takolone Keliso kamapoo soomagalaigonala?” diso.

⁵ Esemе diayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo soomagalaigona diso. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso egeesee hoguguso,

⁶ ‘Betilihem Yuda mi ee ma kulodu,

Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodu goo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omaga wiligi odoo tabalai ee sibileiso.

Yayo mo odoo Isael mi mapoo debeli odoo ee bamalaiso,’ dee takeliso.”

⁷ Esemе Helodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli odoo mapoo giwoso peledaba beeamе ee gooleedalame diba mada gilimadooso. ⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilihem mapoo diye dolone to egeesee takaso, “Niba dilesо holope egee medee esiamеleso ogoloso see wedi sibilesо amapoo takee. Egeeseega anosee yimapoo dilesо o hu dokodoo poudileiya,” dee takaso.

9-10 Esemе giwo hesigeli odoo oso Helodeeyo to duloso dulone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeiso. Diba giwo egee ogoloso diya goomoga sabolo giwoso malalo dime hamamee deedee diso. Diba giwo egee hamamee dodomo dime, giwoso dilesо holopeso badebei moso eyo tobutu pounee meleeso. ¹¹ Esemе giwo hesigeli odoo oso holopeso badebei moso eyo kulodu gadilesо egeino, holope owee Meli dio badoboome egeiso. Esemе diayo gawuloso dobolone holope eyo hu dokodoo poudooso. Osoloso emegei di bi gold molee, osoloso siga medee sisigagili bi medee tekepo, osoloso mopoodoo soo kolo mapoo hedili hageesee yimapoo teneeso. ¹² Esino diba see wedi dilame tiano, sapootia mapoo Godeeye dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi duga, Helodeeye badebei maga na di. Esino niba eli hee maga nibada mi mapoo ka diyadee,” diso. Esemе diba to ee dodolone eli hee maga dibada mi mapoo diyadeeso.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osoloso hamamee giwo hesigeli odoo olo dime, gesi omapoo Yosep tiamolome, sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesо yimapoo egeesee takaso, “No hogabuloso holope sabolo osoloso owee sabolo gilimadoloso Isipi mi mapoo kukulo di. Bei, Helodeeyo odoo oso holope egee wooloomalame esiamo sibileiso. Esiga niba kukulo dilesо Isipi mi mapoo dabalame di. Niba omapoo dilesо doga, niyo see wedi sibilei beamee ee ayo nimapoo takalaiso,” diso.

¹⁴ Egeesee taka duloso gesi omapoo Yosep hogabuloso holope sabolo owee sabolo gili-madoloso Isipi mi mapoo kukulo diso. ¹⁵ Diba omapoo dileso Helodee towa beleso bameleeso. Esiga goo hagee tei peledabaso, Godeeye o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo yimaga taka to sabolo tebilame. To ee hagooso, “Ayo mo holo Isipi mi ee poogoloso sibilame iso.”

Giso holaiso pilugu

¹⁶ Esino giwo hesigeli odoo oso Helodee mapoo takalame see wedi sibilega, eli hee maga dibada mi mapoo wedi di goo ee duloso yo diya kamanaso. Osoloso yayo eyo nediliyo egeesee gooleeso, “Giwo hesigeli odoo oso giwo dia midee mapoo egei beeamo omaga simi dugo bakadio olo poogooso. Esiga ayo mo odoo mapoo takolone, giso holaiso dugo bakadio poogoo sabolo osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piligiye daga, holope egee sabolo wooloomalaiso,” diso. Esiga yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo Betilihem mi mapoo osoloso mi pepuso abo koola mapoo bumo di, omapoo dileso giso holaiso pepuso susuga piligilame. Esem di-ayo dileso giso holaiso dugo bakadio osoloso dima hamamee sooloogamagoo sabolo piluguso. ¹⁷ Esiga goo hagooso peledoboome Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee hoguguso, ¹⁸ “Diya goheleme Lama mi ee ma kuloduga pisa ee duso. Bei, sobo Laiseleeye owolo dio halo ka pusumo siloso.

Esiga yo pisa koo koodobuoso.

Bei, owolo dio susuga olo piluguga.”

Yosepeeye Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipi mi mapoo osee badoboome, wiligi odo taba Helodee taso. Esem Yosep tiamolome sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesu yimapoo egeese takaso, ²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gilimadoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odo egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esem Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso. ²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odo toboloso badebeiso. Esem Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebaso. Esem sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesu yimapoo egeese takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeese taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo oso taka to sabolo tebaso. Bei, diayo egeese takaso, “Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odo dalaiso,” diso.

3

*Yonee odo howo oluguli odo oso to taka
(Maka 1:1-8, Luka 3:1-18, Yonee 1:19-28)*

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo badoboome, Yonee odo howo oluguli odo oso sibilesu Yudiya miwe poogoo mi mapoo Godeeyo to

egeesee takomo siliso, ² “Niba goo goolee su wudoloso nibada tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso. ³ Esiga Yonee odoo howo oluguli odoo eyo goo maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye egeesee takaso,

“Odoo heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo,

‘Lodeeye sibilei eli moodee.

Osoloso o eli medee hoodo magee,’ dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali. ⁵ Odoo susuga oso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso. ⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odoo howo olugumolome, Pelisi odoo susuga sabolo osoloso Sedisi odoo susuga sibilesi omapoo peledabaso. Esemeye Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada piadabalai tebia, dee ka takana? ⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi. ⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada piadabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu

moloso, yo hagooso see Eibalahameeyo amawe dio palai. ¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odoos ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odoos ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile. ¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu

(Maka 1:9-11, Luka 3:21-22)

¹³ Beeame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso. ¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeese takaso, “Bei kasee maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esemenei Yesuye yimapoo egeese takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esemenei Yonee to hagee duloso Yesu howo oluguso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibileso tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibileso yimapoo pubalegeme egeiso. ¹⁷ Esemenei Kei mi ma dokodooga toso egeese taka, “Hagee ayo diya gooma mo

Holo oso. Ayo yimapoo diya goomogo,” dee takaso.

4

*Saitenso Yesu kukulo egei
(Maka 1:12-13, Luka 4:1-13)*

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso. ² Yo beame 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiaso. ³ Esem kukuli odo Saitenso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, nayo yo hagooso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Edebeeyo hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaime. Esino Godeeyo to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,’ ” diso.

⁵ Esem Saitenso see Yesu idoloso Godeeyo hu dokodoo poudili mi Yolusalem mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeese takaso, ⁶ “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘Godeeye o momaiye mapoo,

no medee bamelee, dalaiso.
Egeeseega diayo no dia deeso douguleiso,
no yo mapoo homodobiyaga.’ ”

⁷ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see tobu egeese takooso,

‘Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada beleso agalame yimapoo na kukulo ege,’ diso.”

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi edebeeyo bia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso. ⁹ Esem Saitenso yimapoo see egeese takaso, “Nayo amapoo gasuwuloso a dokodoo poudooga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso,” diso.

¹⁰ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, ‘No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gawuloso o hu dokodoo poudolone o to mapoo ka mesimo sile,’ diso.”

¹¹ Esem Saitenso Yesu poogoloso diso. Esem momaiyeso sibilesu Yesu pidiso.

*Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo
(Maka 1:14-15, Luka 4:14-15)*

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee duloso, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o midee Nasalet mapoo wedi diso. ¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapeniyum mi mapoo badalame diso. Kapeniyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso Naptili egee bia dia mi. ¹⁴ Godee maga to tolosu kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to

* **4:7:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Deut 6.16) * **4:10:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Booka Nape mapoo hogugu moloso. (Duet 6.13)

sabolo tebilame goo hagooso tei peledabaso. Bei, yayo to egeesee takaso,

¹⁵ “Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso.

Nibada mi Yoden howo hodiokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptili sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugu toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugu toowa oso pounileiso.”

¹⁷ Osoloso beeamo domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogoolone egeesee takomo sileeso, “Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola toobooso,” dee takomo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20, Luka 5:1-11)

¹⁸ Beeame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esem diba dia pei howo kulo-moo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso. ¹⁹ Esem dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deede sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee beeamo domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso

dabalaiso,” diso. ²⁰ Esemе diba to egee duloso dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo diyadeeso.

²¹ Osoloso diba omaga dulone egeino, di ke-bili odoо Sebediyo owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodoolone debeiso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deedee sibe,” diso. ²² Esemе diba to ee duloso dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo diso.

Yesuye odoо paigiga susuga tekepo moodooga

²³ Esiga Yesuye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odoо paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso. ²⁴ Esemе Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odoо oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeesee maga odoо susuga oso paigiga opusomo opusomo di odoо ee Yesuye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odoо hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odoо aboso odoо dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо bo holo paladee iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо todili iyado simiso, osoloso odoо aboso odoо su kakawa poogoo iyado simiso. Esemе Yesuye diba susuga tekepo paso. ²⁵ Osoloso odoо mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso

Dekapolisi* abaga osoloso Yolusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesuye badebei mapoo sibilesa yima hamamee deede diyadeeso.

5

Yesuye mubi ma dokodoo odoo mapoo eligi

(5:1-7:29)

¹ Yesuye odoo mooloogoodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso bi-
aso. Esem o hamamee dili odoo oso yimapoo
sibadeeso. ² Esem omapoo yayo Godeeyo to
dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeese
takaso,

Goomoga sabolo dabalai

(Luka 6:20-23)

- ³ “Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo ki-
biloso dogo, diba goomoga sabolo dabal-
aiso.
Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.
⁴ Osoloso edebeeyo goohale sabolo pupusugolone
dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, Godeeye diba pidileiso.
⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo dogo, diba
goomoga sabolo dabalaiso.
Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada
mi dalaiso.
⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga
goo ee talai ono diya goolee sabolo dogo,
diba goomoga sabolo dabalaiso.

* **4:25:** Dekapolisi - mosobia dee bakadio tiadoo mooloo-
goodoloso hedi eyo hu toowa oso.

Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee talame,
yayo diba pidileiso.

⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone dogo,
diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone
badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo
hoodolone dogo, diba goomoga sabolo da-
balaiso.

Bei, diayo Godee agalaiso.

⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odoo doloso
dogo, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.

¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola goo
tekepo too maga dala tolone dogo, diba
goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga ede-
beeyo nimapoo to tokenee takoloso dala tenelone
nimaga gamenee goo takooga, niba goomoga
sabolo dabalaiso. ¹² Esiga niba sigabolone
goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo
talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso
moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do
egee dia amawe diayo Godee maga to toloso
kokodo takomo silesibili odoo daga hoogoo debei
mapoo dala hedebe egeesee tenemeleeso.”

Solu sabolo gadeebugu sabolo

(Maka 9:50, Luka 14:34-35)

¹³ “Mi toowa mapoo debeli odoo mapoo niyo
solu masi ka doso. Esino soluso hadali me
poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee
moodoolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo

goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homosoo ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaimo. Haye. Yo medee woola molo egeleso. ¹⁵ Esiga odoo heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoo susuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mageliso. ¹⁶ Egeeseo maga niyo mipoo toowa hamapoo debeli odoo mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeeseo odoo susuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo poudileiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Godeeyo to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeeseo salame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi. ¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugabalaimo. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso. ¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino

edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso. ²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odoosabolo, osoloso Pelisi odoosabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee dagadilega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badalaime.”

Kamanali goo

²¹ “Esiga Godeeye olo daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo meedileiso.’ ²² Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo meedili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odoos daga, niyo yo wiligi odoos tebisa dimapoo ido peleso o goo meedilei tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odoos daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

²³⁻²⁴ Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odoos oso namapoo egee gowoomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dileso nee odoos omapoo emegei di to takee. Osoloso see wedi sibilesos emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

²⁵ Esiga namapoo goweli odoos oso no goo meedilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame

yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo egeesee moodelega poogooga, yayo no goo meedili odo mapoo ido peleso nee goo meedileiso. Egeeseega goo meedili odo oso no neliga moso gibadeli odo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosolaiso. ²⁶ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo sabolo hedebe deli goo sabolo osoloso sobo pegeli goo

(Matiyu 19:19, Maka 10:11-12, Luka 16:18)

²⁷ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe dalai tei,’ diso. ²⁸ Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo hedebe dalame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee sabolo olo hedebe diso. ²⁹ Esiga nee howo deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee howo deedee egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo. ³⁰ Osoloso nee dee deedee oso no tokenee talame gidoduga, nee dee deedee ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli

peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo tenee,' diso. ³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo hedebe daga, yayo osobo egee pagalai tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gidoduso. Bei, sobo ogooso giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso."

Goo talame tei mageli

³³ "Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, 'No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,' diso. ³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye. Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso. ³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yolusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odoo Godeeyo mi oso. ³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigilone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo dalai tebile. ³⁷ Esiga odoo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gamenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso."

*Nei su teli goo
(Luka 6:29-30)*

³⁸ “Osoloso niba to egeesee taka olo duso, ‘Odoos heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odoos o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odoos heeso nee maga mapoo woolone mei hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.’ ³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odoos heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odoos heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo. ⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo meedili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisoo dugo sabolo yimapoo tenee. ⁴¹ Osoloso odoos heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo. ⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi howadalai goomogoga, yimapoo tenee.”

*Nimapoo ha teli odoos sooloo dele
(Luka 6:27-28,32-36)*

⁴³ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Nee odoos sooloo dolone namapoo ha teli odoos hegie,’ diso. ⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli odoos ee sooloo dele. Egeeseelone nimapoo dala teneli odoos halo dokodoo takolone ka debee. ⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone dogaa, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio

doloso egee do goo ee ka eligiso. Egeesee ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odo sabolo osoloso tokenee teli odo mapoo osoko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso. ⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odo ee sooloo dolone doga, niba nei tekepo talaisomo? Haye, talaime. Bei, tokenee teli odo sabolo egeesee seliso. ⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odo mapoo mo odo dolone badoga, egee goo tekepowa? Haye, peegoo debeli odo sabolo goo hageesee teliso. ⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odo susuga sooloo dolone egee bado egeesi masi niba nose odo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo silesibe. Bei, goo hageesee tomo silesiboga, nibada Ama Godee Kei ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesee ma kulodu niba bi mauwe odo mapoo bi teneega, odo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odo oso odo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tomo silesibume, odo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime. ³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo mada tenee.

Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Godee mapoo takeli goo
(Luka 11:2-4)

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoos masi na debee. Bei, diba odoos susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime.

⁶ Esino nayo dokodoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadilesos osulu kisilosos edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo dokodoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolos ogolosos yayo namapoo nei tenelaiso. ⁷ Osolosos niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedeles poogoo odoos oso dibada godee mapoo takeli egeesos masi takolone na debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takelisos. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeesos duleisos, dee gwelisos. ⁸ Esiga niyo diba egeesos masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalos olo gooleedolosos ka badosos. ⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageesees takee,

‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli,
beame susuga ma kulodu hedebe nee hu osos
toowa dosos mele dee, odoos susuga osos
dokodoo poudalame.

10 Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei
iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee
tomolo goo ee

see mipoo hamapoo debeli odoosoo tolone
ka dabalame.

11 Osoloso beeamo susuga ma kulodu nei iyo nalai
imapoo tenee.

12 Osoloso ibada goo tokenee hapoloso boobado
bigi.

Bei, iba noseo odoosoo susuga oso goo tokenee
susuga imapoo moodeli ee boobado big-
iliso.

13 Osoloso iba goo tokenee mapoo na gidodi dee.
Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo
gilmado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goo sabolo,
osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,
osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyo moloso
osee malaiso.

Hagee tei goo.]’

14 Esiga odoosoo aboso nimapoo tokenee goo
moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi.
Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma
dokodoo egee bado oso nibada tokenee hapoloso
boobado bigileiso. 15 Esino odoosoo aboso nimapoo
goo tokenee moodooga, niyo dia tokenee ee
boobado bigilega poogooga, nei nibada Ama oso
nibada goo tokenee ee hapoloso boobado big-
ileime.”

*Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai
goo*

16 “Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoo oso moodeli egeesee na moodee. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoo susuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedalame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesee moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo olo poudooso. Goo egeesee maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaime. 17 Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee. 18 No egeesee badoga, odoo susuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedalame. Esino odoo susuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Bi bei doloso badalai goo

(Luka 11:34-36, Luka 12:33-34, Luka 16:13)

19 “Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debee. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisia ki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoo oso gasibilesa heli teliso. 20 Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeesee seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaiso. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisia ki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoo oso gasibilesa nee bi heli koo teli. 21 Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

²² Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. ²³ Esino nee howo oso tokenee poga, nee su susuga neliga malaiso. Egeesee ma kulodu namapoo gadeebugu egee molo semidiloso badoga, no tei diya neliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoos bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoos hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoos heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile.”

*Tei toloso dobolone haga na goolee
(Luka 12:22-31)*

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso. ²⁶ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso. ²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo

omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagilisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasee maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. ²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi. ³⁰ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibilesa moloso, see beame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odoo niba tei too kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeesee na goolee, ‘Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi kamapoo talaisoba?’ dee na goolee. ³² Bei, peegoo debeli odoo oso bi hageesee maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso. ³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debee. Niyo egeeseega bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso. ³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debee.”

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na meedi (Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Niyo nee odoo heeyo goo wulo goo mauwe na meedi. Esino niyo egeesee meediga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee meedileiso.

² Bei, niyo emegei dia goo kasee meediga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi meedileiso. Niyo goo tebia hedebe egeesi meediga, nei yayo niba nosee tebia hedebe egeesi meedileiso.

³ No kasee maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala?

⁴ Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoo mapoo takolone, ‘Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,’ dee ka takeliyo?

⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibilesa no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homoso tooboomo siloga tokenee palaiso.”

Esiaga agalaiso (Luka 11:9-13)

⁷ “Esiaga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu

mapoo kalamadi. Egeeseega osulu nimapoo yamagalaiso. ⁸ Bei, woosali odoo oso goo talaiso. Osoloso esieli odoo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoo mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo? ¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haye. ¹¹ Niba tokenee odoo, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedooso. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo yimapoo bi woosali odoo mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedooso. ¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagooso.”

Osulu pepooko
(Luka 13:24)

¹³ “Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesee maga odoo bei oso osulu omaga galagadilesi eli omaga ka diyadagamoloso. ¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoo aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadagamoloso.”

Gamenee goo eligili odoo medee hoodo ege
(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Niba obeeamo! Gamenee goo eligili odoo medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoo

tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dobu so kamanali egeesi masi nimapoo sibiliso. ¹⁶ Esiga niba diayo suso goo moodoo maga diayo egee do goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya. ¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo su toke-nee oso homokoko tokenee peliso. ¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haye. ¹⁹ Egeesee ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo pelega mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso. ²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoe ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoe susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoe agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoe egee bia oso gasibileiso. ²² Esiga goo meed-ili beame mapoo odoe aboso sibiliso amapoo egeesee takalaiso, ‘Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoe bo holo paladee peegoo hasisobugu dolone silesibulone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,’ dee takalaiso. ²³ Esino nei ayo dimapoo egeesee takalaiso, ‘Niba a gooleedele. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoe,’ dee takalaiso.”

*Moso tegeli odoe bakadio
(Luka 6:47-49)*

24 “Edebeeyo to ayo eligi duloso mesiloso siloga, yo odoosoo medee gweli oso moso tagalame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoosoo egeesi masi badoso. 25 Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga. 26 Esino edebeeyo to ayo eligi duloso mesilega siloga, yo odoosoo medee koo gweli oso moso tagalame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoosoo egeesi masi badoso. 27 Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, moso egee kibilega saga goboloso guobuguso.”

28 Yesuye goosoo hagee eligimeleso koodobume, odoosoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. 29 Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoosoo eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoosoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

*Yesuye odoosoo agagisa bia tekepo pa
(Maka 1:40-45, Luka 5:12-16)*

1 Yesu mubi ma dokodooga kumoo moumolome, odoosoo mooloogoodoo bei oso yima hamamee diyadeeso. 2 Egeesee semelee beame domo mapoo odoosoo agagisa bia* sibileso Yesuwo

* **8:2:** odoosoo agagisa bia: Yu odoosoo dia tei oso takolone, odoosoo agagisa bia hageesee ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odoosoo diba sigilei tei deliso. Goosoo egeesee maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka howa.

homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee takaso, “Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigilone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai a goomogo. Esiga no tekepo pe,” diso. Esemé epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo moodoo goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino nayo dileso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odoo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooledalame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee,” diso.

*Loum ha teli gibadeli odoo oso tei too goo
(Luka 7:1-10)*

⁵ Yesu Kapeniyum mi mapoo dileso peledo-boome, Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibilesi egeesee takaso, ⁶ “Lodee, mo tou teli odoo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso,” diso.

⁷ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo sibilesi yo tekepo palaiso,” diso.

⁸ Esino Loum ha teli odoo gibadeli odoo oso nei egeesee takaso, “Lodee, nayo mo mosopoo sibilei, a tebile. Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee. ⁹ Bei, anosee odoo abo dia tou teli odoo. Osoloso odoo aboso mo tou teli odoo doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli

* **8:5:** Loum ha teli odoo 100 gibadeli odoo hagee Yu odoonee.

odoo hee mapoo, ‘no koo diye’ daga, yo omapoo diliso. Osoloso see odoo hee mapoo takolone, ‘no hamapoo sibeye’ daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odoo hee mapoo takolone, ‘no goo hagee teye’ daga, yo goo ee teliso. Esino mo tou teli odoo ee tekepo palame nayo wulo toso idagee.”

¹⁰ Yesu to hagee duloso howodolone yima hamamee sibadee odoo susuga mapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odoo hee yo egeesi egele. ¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusomo opusomo di maga sibiliso, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso. ¹² Esino Yu odoo tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega omapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso.”

¹³ Esemé Yesuye Loum ha teli gibadeli odoo mapoo egeese takaso, “No nee mosopoo di. Nayo goo peledalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso,” diso. Egeesee seemelee mapoo Loum ha teli gibadeli odoo o tou teli odoowo mosopoo paiyega tiamelee odoo ee olo weidooso.

*Yesuye odoo susuga tekepo pa
(Maka 1:29-34, Luka 4:38-41)*

¹⁴ Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dilesó egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso. ¹⁵ Esemé Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidooso. Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

16 Osoloso habe omapoo odoo susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esemе yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoo ma kuloduga peegoo hasisobuguloso, odoo paigiga susuga ee tekepo paso. 17 Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso, “Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolone iba tekepo paso.”

Yesuye di hamamee dadalai goo
(Luka 9:57-62)

18 Yesuye odoo susuga oso yimapoo sibilesi mooloogoodoo ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. 19 Osoloso beame omapoo tei eligili odoo heeso sibilesi yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo kamapoo dusomo, nayo di ayo hamamee deede sileiso,” dee takaso.

20 Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Dobu soso debeli mi moloso, osoloso sóso tieseli dibada ou moloso. Esino Odo Holo ayo tieli moso mauwe,” diso.

21 Osoloso odoo abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo beame tenee, a mo ma toga bouleiya.” dee takaso.

22 Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No a deede sibe. Tei tele poogoo odoo ee odoo wedia masi doso. Esiga diayo dia odoo wedia eyo kou ee boulei tekepo,” diso.

*Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka
(Maka 4:35-41, Luka 8:22-25)*

²³ Esemé Yesu o hamamee dili odoó sabolo abei mapoo meilesó du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso. ²⁴ Diba diyadagamolome, haga bologelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasóoso. Esino Yesu du ma kulodu tiameleeso. ²⁵ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso dileso Yesu tidibugulone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, nayo iba pidi. Iba howoso nalasoo!” dee takaso.

²⁶ Esemé Yesu yo tia hogabuloso dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega haga ka ebiala? Niyo tei too diya pepooko,” diso. Osoloso yayo toboloso i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemé i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gie paso.

²⁷ Esemé Yesu o hamamee dili odoó oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoó hagee ogoó odoó bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiaso,” dee takaso.

*Yesuye odoó bo holo pala bakadio tekepo pa
(Maka 5:1-20, Luka 8:26-39)*

²⁸ Osoloso Yesu abei hodiokoo daboogoloso Gadala odoó eyo mi mapoo dileso peledabaso. Yo omapoo dileso peledoboome, odoó bo holo pala bakadio oso odoó bi maga yimapoo sibadeeso. Odoó bakadio hagooso halabagamo silesibulone diya kitulugu sabolo silesibume, mosobia odoó oso wedia eyo bi eli omaga koo silesibili. ²⁹ Esemé odoó bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesó toso

neligidi egeesee takaso, “Godeeyo owolo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? No Godeeye beame magoo mapoo sibilega wulo domo mapoo iba ee tokenee palame ka simiyo?” diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso.

³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Nayo iba peegoo hasisobuguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee,” diso.

³² Esemme Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeesee seemelee domo omapoo odoo bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo peegoo galagadilesi be ma kulodu galagadiso. Esemme be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesi, howomoo wediaso.

³³ Be bali odoo oso goo hagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguodilesi be mapoo goo peledaba sabolo osoloso odoo bakadio tekepo pa goo ee oposusumo sileeso. ³⁴ Esemme mosobia omapoo debeli odoo susuga oso Yesu agalame diyadeeso. Diba dilesi yo ogoloso yimapoo howolone egeesee takaso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” dee takagameleeso.

9

*Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo pa
(Maka 2:1-12, Luka 5:17-26)*

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoo sabolo du ma kulodu meilesi bulumalosi o midee Kapeniyum mapoo dalo soowaso. ² Diba omapoo dalo soowelesi peledoboome, odoo abosi odoo su kakawa poogoo ee kida mapoo tiedilosi Yesu

mapoo imado sibadeeso. Esemé Yesuye di-ayo tei too goo ee ogoloso odoo su kakawa poogoo yimapoo egeesee takaso, “Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

³ Esino tei eligili odoo abo oso Yesuye egeesee taka duloso gowoolone diesono egeesee takaso, “Odoó hagooso Godee bolo takoo,” diso*.

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeesee takaso, “Niba kasee maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka da-bala? ⁵ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo olo boobado buguso,’ dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalame. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida tolosó di,’ daga, yo toboloso duga, odoo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso. ⁶ Esino Odoó Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mi toowa hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso.” Osoloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida tolosó mosopoo di,” diso. ⁷ Esemé odoo su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso. ⁸ Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudulone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odoo mapoo tenee ogoloso.

* **9:3:** Tei eligili odoo diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele.

*Yesuye Matiyu idoo
(Maka 2:13-17, Luka 5:27-32)*

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odo Matiyuyee tekisi molee mageli moso ee ma kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso. Esemee yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁰ Yesu o hamamee dili odo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone doboome, tekisi molee teli odo sabolo osoloso tokenee teli odo oso sibilesa dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso. ¹¹ Esino Pelisi odo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga nibada eligili odo oso tekisi molee teli odo sabolo osoloso tokenee teli odo sabolo nei nolone ka badabala?” diso.

¹² Esemee Yesuye to hagee duloso nei egeesee takaso, “Odo paile poogoo ee melesenee neli odo mapoo koo diya. Esino hedebe odo paigiga oso melesenee neli odo mapoo ka diya. ¹³ Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeesee takooso, ‘Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu woloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,’ dee takooso. Esiga niyo dileso to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

*Yesuye nei tei doloso debeli goo ee eligi
(Maka 2:18-22, Luka 5:33-39)*

¹⁴ Beeame heeso Yoneeyo hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeese takaso, “Ibolo osoloso Pelisi odoo sabolo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasee maga nee hamamee dili odoo ee nei tei delega ka dabala?” diso.

¹⁵ Esemee Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeese takaso, “Sobo hulei odoo oso sobo hulame nei mopoodoo doloso o odoo gilimileiso. Egeeseega o odoo susuga sibilesa goholone nei tei doloso dabalaisomo? Haya. Diba goomoga sabolo sobo huli odoo sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo dabalaiso. Esino beeame heeso sobo huli odoo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso.”

¹⁶ Yesuye wudu takolone see egeese takaso, “Edebeeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo dusiya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodolaiso. ¹⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia ka tolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso ka tolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso ka tolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee ka tolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeeseega wain i sabolo osoloso ka tolo gout be koloso moodoo sabolo tokenee palaime.”

Yesuye sobo holo sabolo osoloso sobo hee tekepo pa

(Maka 5:21-43, Luka 8:40-56)

¹⁸ Yesuye Yoneeyo hamamee dili odo o mapoo to osee takomolome, howo gisili moso gibadeli odo oso sibilesos Yesuwo homo beiyopoo gawulosos badolone egeesee takaso, “Mo sobo holo epedee taso. Esiga nayo sibilesos yo o gie badeli see talame nee deeso sige,” diso. ¹⁹ Esem e odo ogosos tobolosos dime, Yesu o hamamee dili odo sabolo tebisalosos yibolo hodobo diso.

²⁰⁻²¹ Diba osee diyadaga molome, sobo hee aso woolooma koodobilega dugo 12 ma kulodu badebei oso Yesuwo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesos egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyo su mapoo wulo sigoga, a tekepo palaiso,” dee gooleeso. Osolosos hegi sibilesos sigeso.

²² Esem epedee omapoo Yesu bidi tobolosos sobo ogolosos yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no howaleege. Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso,” diso. Esem epedee omapoo sobo egee olo tekepo paso.

²³ Osolosos Yesu see abaga howo gisili moso gibadeli odo eyo mosopoo palaso. Diba omapoo pelesos egeino, odo abosos goohelos sabolos dobolone bogobou masi gawulone doboome egeiso. Esem odo abosos pupusigameleeso.

²⁴ Yesuye goos hagee ogolosos dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo diyadee. Sobo holo hagee koo tamolosos. Esino yo wulo tiamolo,” diso. Esem diayo Yesuwo to dulosos tei telega poogolosos wulo yiligameleeso. ²⁵ Esino Yesuye

odoo susuga peegoo diyadee doloso sobo holo oso tamelee moso ee ma kulodu peleso o dee mapoo tooso. Esemе sobo holo tamelee oso ta maga see hogabiaso. ²⁶ Esemе mi su koola omapoo debeli odoo mapoo goo hagee dudobuguso.

Yesuye odoo howo neliga sabolo osoloso odoo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu moso omaga miyomoo meilesо dimeleeno, odoo howo neliga bakadio oso yima hamamee toboloso dulone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe*,” nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takomo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odoo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodoolai a tebia?” dee takaso. Esemе diayo to nei egeesee takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esemе Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeesee takaso, “Niyo amapoo tei too goo maga niyo goomoga goo ee peledabalaiso,” diso.

³⁰ Esemе dibada howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dileso goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso. ³¹ Esino odoo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odoo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odoо howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odoo

* **9:27:** Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takooso.

aboso odoo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odoo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kelega badeliso. ³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasisobugume, yo see to keiso. Esemе odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageesee egele,” dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odoo oso egeesee takaso, “Bo holo dia wiligi odoo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasisobugulone ka silo,” dee takaso.

Yesuye odoo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odoo paigiga susuga tekepo poomo sileeso. ³⁶ Egeeseelone Yesuye odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odoo mauwe goo tiadoloso dobolone, sipi beso odoo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso. ³⁷ Esemе Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodooloso goolai ee moloso. Esino nei ee gooloogalai tou teli odoo haga beinee. ³⁸ Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odoo abo diye dalame,” diso.

10

Yesuye odoo 12 hesiga

(Maka 3:13-19, Luka 6:12-16)

¹ Yesuye o hamamee dili odo 12 gilimadoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibulone odo 12 susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odo 12 paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odo 12 hagee bia dia hu ee hagooso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebidiyo owolo bakadio Yemes dio Yonee dio, ³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odo 12 Matiyo, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes, ⁴ osoloso Loum gamalee mapoo ha teli odo 12 Saimon, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odo 12 dimapoo tiasalaiso).

*Yesuye odo 12 diye di
(Maka 6:7-13, Luka 9:1-6)*

⁵ Yesuye odo 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeese takaso, “Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odo 12 mapoo na di. ⁶ Esino niba Isalael odo 12 mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odo 12 mauwe debeli egeesi masi doso. ⁷ Esiga niyo dileso Godeeyo to egeese takee, ‘Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,’ dee takomo diyadee. ⁸ Egeeseelone odo 12 paigiga susuga tekepo pe, osoloso odo 12 wedia mapoo see gie badeli tenee, osoloso odo 12 agagisa bia see tekepo pe, osoloso odo 12 ma kulodu bo holo paladee peegoo hasisobigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odo 12 susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

9-10 Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo toloso na diyadee. Bei, tou teli odoo ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

11 Niyo mi hee mapoo dileso, mi omapoo odoo hee niba medee egeli esie. Niba odoo egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi egee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee. 12 Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoo mapoo emegei di to egeesee takee, ‘Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.’ 13 Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoo oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino diayo niba dibada moso kulodu iyado pel-ega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaime. 14 Esiga niba mi hee mapoo duga, ede-beeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. 15 Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye meedilei beeamo omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

*Dala egee sibo eyo goo
(Maka 13:9-13, Luka 21:12-17)*

¹⁶ “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

¹⁷ Esiga niba obeeamo. Edebeeyo niba toloso goo meedili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso.

¹⁸ Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odo tebisa sabolo osoloso wiligi odo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoogalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso. ¹⁹ Egeesee ma kulodu edebeeyo niba goo meedili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, beeamo omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso. ²⁰ Esiga niba niso goolee takalaime, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeesee takalaiso.

²¹ Beeamo omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee salaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso. ²² Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ²³ Esiga odo susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga

mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo Godeeyo to osee takomo silesiboga, Odoo Holo ayo omapoo sibileiso.

²⁴ Esiga hamamee dili odoo oso dia eligili odoo ee dagadileso koo badoso. Osoloso tou teli odoo oso dibada wiligi odoo taba ee dagadileso koo doso. ²⁵ Egeesee ma kulodu dibada eligili odoo mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o hamamee dili odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoo taba mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesee oso o tou teli odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoo doloso ka badoso. Esiga odoo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokenee hedigileiso.”

Mi odoobolo na ebi
(Luka 12:2-7)

²⁶ “Esiga niba goweli odoo ee bolo haga na ebi. Bei, goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso. ²⁷ Esiga ayo nibolo silone goo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yiligebigi. Osoloso ayo nimapoo goo hee mada dulu mapoo takooga, goo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee. ²⁸ Esiga niba odoo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile.

* **10:25:** Belsebul ee Saiteneeyo hu hee.

Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee palame, Dou mi mapoo toodalai yo tebia.

²⁹ Esiga niba goolee, só pepuso bakadio ee wulo molee ko ta hedebose teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaime. ³⁰ Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo gooleedoo. Bei, yayo susuga olo hesigaso.

³¹ Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goo toowa koo moloso. Haye. Niyoo goo toowa ka moloso.

³² Esiga odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoo dalaiso. ³³ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goo ee woola yiligebuguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoonee dalaiso.”

Domo pilei goo

(Luka 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goo tosimi dee na goolee. Haye, ayo mesie goo tosimi, esino domo pilame ka simi. ³⁵ Esiga ayo simi goo eyo bei egeese moloso.

Giso holo oso amabolo domo pileiso.

Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoowa dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesee ma kulodu nee soosooso namapoo ha teli odoo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile.

³⁸ Osoloso odoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso, ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile. ³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli osugobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.”

*Nei tekepo talai
(Maka 9:41)*

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso. ⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odoo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odoo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso.

⁴² Osoloso edebeeyo mo hamamee dili odoo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egesi keneega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odo 12 mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

*Yesu dio osoloso Yonee odo howo oluguli dio
(Luka 7:18-35)*

² Yonee odo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odo abo Yesu mapoo diye diso. ³ Esem diba dilesa Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena, ‘No tei Keliso iyo hagee bamolo odo osomo? O, iba odo hee bamalaiyo?’ ” diso.

⁴ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dilesa niyo egei goo sabolo osoloso niyo du goo ee Yonee mapoo takee. ⁵ Bei, odo howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odo bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odo agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odo dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odo wedia sabolo hogooga buloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odo oso duluga moloso. ⁶ Esiga odo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odo oso see wedi diyadeeme, Yesuye odo mooloogoodoo mapoo Yoneeyo goo takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi

mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo? ⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odo e wiligi odo tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli. ⁹ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo ee agalame ka diyo? O. Niyo diles o egei odo Yonee hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo daga hoogoo debei ee yayo dagadiles o ka badoso. ¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese egee takoo ee Yoneeyo goo ee takooso, 'Ayo mo to tosili odo yo daga malalo diye dalaiso, odo susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodoo doloso debeeye dalame,' diso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye dagadiles o ka badoso. Esino edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odo wuluge oso Yonee dagadiles o ka badoso. ¹² Esiga odo howo oluguli Yoneeye Godeeyo to takomo silee beame omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo tokenee teli odo oso ha teli odo masi Godeeye wiligi doloso badeli goo ee tokenee palame diya kituluguso. ¹³ Yonee sibilega badoboome, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo susuga oso hogugu oso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takemeleeso. ¹⁴ Esiga niyo to diayo taka hamapoo tei toga, niyo Yonee see Ilaya dalaiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Ilayaye sibilei goo ee takemeleeso. ¹⁵ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

¹⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo epedee beame hamapoo egee do odo ee kasee masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takagameliso, ¹⁷ ‘Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,’ diso. ¹⁸ Niba odo egeesi masi doso. Bei, Yonee odo howo oluguli yayo sibilesi nei haga toowa namo sile, osoloso wain i keeso nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso. ¹⁹ Osoloso hamamee Odo Holo a olo simiso. Ayo sibilesi wo sabolo wain i sabolo namo sileeme, niyo a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odo sabolo, osoloso tokenee teli odo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odo agayo Godeeyo goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso.”

*Yesuye odo tei tele poogoo eyo goo taka
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odo mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudelega poogoome, yayo odo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeesee takaso, ²¹ “Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo.

Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kekekaloso dosou holugaloso silesibiliyo. ²² Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeamo mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso. ²³ Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee goolone ka dosomo? Haye. Niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo. ²⁴ Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo meedilei beeamo omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso.”

Amapoo sibilesa hese
(Luka 10:21-22)

²⁵ Esemo Yesuye egeese takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo ee, odooo goo goolee toowa mapoo yiligebigile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odooo mapoo yiligebuguso. ²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.”

²⁷ Yesuye see tobu egeese takaso, “Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odooo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odooo heeso mo Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedoo. Odooo ogu bia mapoo Owolo

ayo mo Mayo goo ee yiligebigilame goomogoga, odoe egee bia oso mo Mayo goo ee diba nosee gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeeseega ayo nimapoo hasali tenelaiso.

²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei, a mesie odoe. Esiga niba hasalame amapoo sibe. ³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

Pelisi odoe dia hasali beeamo maga Yesubolo toso agadiga

(Maka 2:23-28, Luka 6:1-5)

¹ Yu odoowo hasali beeamo heeso, Yesu o hamamee dili odoe sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odoe oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso. ² Esem Pelisi odoe oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo egeese takaso, “Bei kasee maga nee hamamee dili odoe oso iyo hasali beeamo mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

³ Yesuye nei egeese takaso, “Deibidiye o odoe sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo? ⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadilesi tei wo toloso o odoe sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo osoloso odoe ogo doloso debeli odoe hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odoe sabolo wo ne oso tei

magoo ee gababiaso. ⁵ Osoloso Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageesee egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali beame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeesee moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli. ⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesa egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesa ka moloso. ⁷ Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone
niyo nei amapoo gala wooloso teneli goo ee
ayo haga koo gooleeso,’ diso.

Niyo to eyo bei medee kibiya gooledoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo. ⁸ Bei, niyo hasali beame egee Odoo Holo ayo wiligi doloso ka badoso.”

*Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo
tekepo pa*

(Maka 3:1-6, Luka 6:6-11)

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili moso mapoo palaso. ¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo dee hodio seeseegedoo poogoo badoboome egeiso. Egeesee ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali beame mapoo odoo

tekepo palai tekepowa?” diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali beame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haye. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso. ¹² Esiga Godeeyo howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haye. Edebeeyo goo toowa ka moloso. Esiga edebeeyo ibada hasali beame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe.”

¹³ Esemé Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo yimapoo egeesee takaso, “Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode,” diso. Esemé odoo egee o dee see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egesi masi meleeso. ¹⁴ Esemé Pelisi odoo oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dilesó Yesu tolosó woolame diesono to mousó.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esemé odoo susuga oso yo deedeé diso. Esemé odoo paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso. ¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niyo mo goo hagee odoo susuga mapoo na oposisiye,” diso. ¹⁷ Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebiasó. Bei, yayo egeesee takaso,

* **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageesee takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali beame mapoo odoo paiye ee moodoolai tei.

- 18 “Ege, hagee mo tou teli odoo.
 Yo ayo hesia.
 Ayo yo diya goolone
 yimapoo diya goomogoso.
 Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.
 Osoloso tei goo ee yayo Yu odoonee susuga
 mapoo takalaiso.
- 19 Osoloso yayo odoo hee sabolo toso agadigilone
 to boowoolaime.
 Osoloso yayo eli domopoo eligiga to neligidi
 takalaimo.
- 20 Osoloso yayo tiosi seegee magoo ee gobigileime.
 Osoloso keme pepooko paimologa yayo
 semidileime.
- Esiga odoo tei too kibile poogoo yayo egee pidi-
 molo goo ee epedee pagalai mauwe.
 Esino odoo susuga oso Godeeye goomoga
 goo ee dodomolo ogoloso omapoo
 koodobileiso.
- 21 Esiga o hu maga Yu odoonee susuga oso diayo
 dulone egee bamolo gie badeli ee talaiso.”

Yesu dio Belsebul dio
(Maka 3:20-30, Luka 11:14-23)

- 22 Beeame omapoo odoo aboso odoo hee howo
 neliga mapoo bo pala oso to kelega badebei odoo
 ee Yesu mapoo ido simiso. Esemme Yesuye yo
 tekepo paso. Esemme domo omapoo odoo egee olo
 howo puo ogoloso see to keiso. 23 Odoo susuga
 oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee
 takaso, “Odoo hagee Deibidiyo amawe bele,” diso.
- 24 Esino Pelisi odoo oso goo hagee duloso
 egeesee takaso, “Yesuye Belsebul oso kitulugu

maga bo holo peegoo hasiso bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga, mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso o, mosobia heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga, diba dabalaima, tokenee palaiso. ²⁶ Esiga Saiten oso bo holo peegoo hasiso buguga, dia mooloogoodoo ma kulodu abo puloso dieso nediliyo ha talaiso. Yayo egeesee seega, yayo wiligi doloso badeli goo oso kookaiyo osee malaisomo? Tokenee palaiso. ²⁷ Esino ayo bo holo peegoo hasisobigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu egee kamapoo teliyo? Esiga diayo takooga niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso. ²⁸ Esino ayo Godeeyo Dio Tei oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso olo nimapoo simi goo ee ka eligiso.

²⁹ Esiga odoo heeso kitulugu odoo eyo moso mapoo peleso bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo egee tiso tialogoloso magalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebelega poogooga, yayo amapoo ha tomoloso. Osoloso edebeeyo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo Godee maga peegoo hasisobugu domoloso. ³¹ Esiga ayo nimapoo taka. Goo

tokenee susuga edebeeyo teli sabolo osoloso emegei dimapoo to tokenee takeli goo ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime. ³² Osoloso edebeeyo Odoos Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

*Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya
(Luka 6:43-45)*

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya. ³⁴ Esiga niba tokenee odoos hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yiligebigiliso. ³⁵ Esiga goo tekepo teli odoos oso goo tekepo o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. Osoloso goo tokenee teli odoos oso goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yiligebigiliso. ³⁶ Egeesee ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo meedilei beame mapoo odoos susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yiligebigileiso. ³⁷ Esiga Godeeye goo meedilei beame mapoo, to no takeli goo sabolo tebia nee goo meedileiso. Egeesee ma kulodu no to tekepo takomo sili daga,

yayo no odoo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odoo tokenee dalaiso.”

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-12, Luka 11:29-32)

³⁸ Beeame heeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Yesuye badebei mapoo sibilesa egeese takaso, “Eligili odoo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” diso.

³⁹ Esemee Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Odo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo ayo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso.

⁴⁰ Yona beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odo Holo anosee beame bakadio hedebe di osoloso gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso. ⁴¹ Esiga Niniba odoo oso goo meedilei beame mapoo nibolo hodoobu tolooso nibada goo meediloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wuduloso miligi piaso. Esino ayo Yona dagadilesa ka badoso. Esino ayo Godeeyo to nimapoo takeme, niyo duloso nibada goo tokenee maga goo su wuduloso miligi pile.

⁴² Osoloso goo meedilei beeamo mapoo Siba mi eyo wiligi odoo taba sobo onosee nibolo hodobo nibada goo meediloso niba tokenee odoo dalaiso. Bei, wiligi odoo taba Solomonoye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomonoo dagadilesa ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.”

Bo holoso see wedi sibili goo

(Luka 11:24-26)

⁴³ Esiga bo holoso odoo maga peegoo gaduga, yo dilesa doobudu yayo badalai mi ee esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeese takalaiso, ⁴⁴ ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesa ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso. ⁴⁵ Eseega yo see doobudu wedi dilesa bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso sibilesa moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badebei poogoloso see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poogooga.”

Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio

(Maka 3:31-35, Luka 8:19-21)

⁴⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesa peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso. ⁴⁷ Esemee odoo heeso Yesu mapoo egeese takaso, “No ege, noowee dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesa peegoo tebisamoloo,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso. ⁴⁹ Esemé yayo o hamamee dili odoó dimapoo dee kou takolone egeesee takaso, “Niba ege, odoó egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso. ⁵⁰ Esiga edebeeयो mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odoó egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

*Witi wo ko segei maga wudu taka
(Maka 4:1-9, Luka 8:4-8)*

¹ Beeame hedebe ogoso Yesu moso kuloduga peegoo dileso Gelili abei pee mapoo meilesó biasó. ² Yo omapoo badoboome, odoó susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesó diya mooloogoodooso. Esemé Yesu yo du mapoo dapoogoloso eligilone badoboome, odoó susuga mubiyodoga tebisamolone duluga meleeso.

³ Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odoó susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba dui. Beeame heeso odoó hee witi wo ko segalame diso. ⁴ Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esemé só aboso sibilesó neso. ⁵⁻⁶ Osoloso witi wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisi-gaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega. ⁷ Osoloso witi wo ko abo dagi weti kauwe kadee mapoo misiged-ibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino weti sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso. ⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso.

Osoloso oso bou pisigaloso kakauwuloso ko diya palagaso. Egeesee ma kulodu witi wo ko aboso homokoko 100 egesi palagaso. Osoloso aboso 60 egesi palagaso. Osoloso aboso 30 egesi palagaso. ⁹ Odooniba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12, Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odooniba sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo kasalame odooniba mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemes Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaiso. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeye epedee hamapoo nimapoo olo yiligebuguso. Esino yayo odooniba abo mapoo yiligebigile. ¹² Esiga to taka dili odooniba mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso. ¹³ Ayo odooniba mapoo wulo wudu takomo siliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odooniba Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso, ‘Diayo medee hodu dilesa to taka duleiso, esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaimo.

Osoloso diayo medee hodu dileso agalaiso,
 esino goo eyo bei diayo ogoloso
 gooleedalaimo.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone,
 dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso
 dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.
 Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee
 tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi,
 ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado
 bigiliyo.'

¹⁶ Esino Godeeye mo hamamee dili odo
 nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo
 goo ee ogoloso duloso gooleedoo maga. ¹⁷ Esiga
 ayo nimapoo taka. Godee maga to toloso
 kokodo takomo sili odo daga debei sabolo os-
 oloso Godeeyo howo woola tekepo debeli odo
 oso niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai
 doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso
 niyo epedee egee dumolo goo ee dulei doloso
 bameleeso. Esino diayo dule."

Wudu taka goo eyo bei
(Maka 4:13-20, Luka 8:11-15)

¹⁸ Yesuye see tobu egeese takaso, "Esiga witi
 wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee
 dui. ¹⁹ Esiga odo abo witi wo ko oso eli domopoo
 misigediba egesi masi doso. Diba to tekepo
 Godeeye wiligi doloso badeli goo ee duloso medee
 kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibiles
 Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo
 peedee deliso. ²⁰ Osoloso odo abo witi wo
 ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egesi

masi doso. Esiga diayo Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso. ²¹ Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso beame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

²² Osoloso odoos abo witi wo ko oso dagi weti kauwe kadee mapoo misigediba egesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesee maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²³ Osoloso odoos abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso gooleedeliso. Esiga odoos aboso homokoko masi 100 egesi peliso, osoloso aboso 60 egesi peliso, osoloso aboso 30 egesi peliso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

²⁴ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odoos mologoodoo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoos heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso.

²⁵ Esino gesi odoos susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odoos oso sibilesi yayo witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso. ²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudoloso ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esemee o tou teli odoos aboso sibilesi egeesee takaso, ‘Nee homolee ma kulodu hedebe witi

wo ko segeino, see kasee maga obu sabolo ka paladeeyo?’ dee takaso.

²⁸ Esemé yayo nei egeesee takaso, ‘Imapoo ha teli odoó oso sibilesó ka segei molodoo,’ diso.

Esemé o tou teli odoó oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iyo díleso obu egee tígálosó peegoo togo-bisilei no goomogodo?’ dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga. ³⁰ Esiga o diesono hodobo esee paladee dee. Osoloso ko goolai beame mapoo mo tou teli odoó oso daga obu ee tígálosó dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee gooloogaloso mo nei mageli moso mapoo mooloogoo magee dalaiso.’ ”

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka

(Maka 4:30-32, Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Odoó heeso ko pepooko masted deli todilesó o homolee mapoo segeiso. ³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisoloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesó o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma

kulodu yist pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso.”

³⁴ Esiga Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu take-liso. ³⁵ Yayo goo hageese tomoto sili egee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeese takaso,

“Ayo odoo mapoo Godeeyo to eligilone
wulo wudu takomo sileiso.

Osoloso mi toowa bei mooloogolone goo mada
melee ee
see ayo woola yiligebigileiso.”

*Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka
goo eyo bei*

³⁶ Yesuye odoo mooloogoodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esememe dili odoo oso yimapoo sibilesi egeese takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esememe Yesuye dimapoo egeese takaso, “Witi wo ko segeli odoo ee Odo Holo aso. ³⁸ Osoloso witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagooso. Osoloso witi wo ko ee Godeeyo owolo dioso. Esino obu ko ee Saiteneeyo owolo dioso. ³⁹ Egeese ma kulodu obu ko segeli odoo ee Saitenso. Osoloso goolai beame ee beame hoo poogoo oso. Osoloso witi wo ko goolai odoo ee Godeeyo momaiye oso.

⁴⁰ Esiga obu tigooso dou mapoo toodeli egesi masi ee beame hoo poogoo mapoo Odo Holo ayo Saiteneeyo owolo dio ee dou mapoo egeese

toodalaiso. ⁴¹⁻⁴² Egeesee ma kulodu Odoo Holo ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesos odoogoo tokenee mapoo gidodili odoosabolo osolosogoo tokenee teli odooe gilimadoloso dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodudobolone pisa sabolo meigisile sabolo dabalaiso. ⁴³ Esino Godeeye tekepo deli odooso Ma Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo osokosopa masi palaiso. Odooniba dulubolo, esigato ayo hagee takoo medee dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli gooe egesi masi moloso. Odoo heeso daga hoogoo bi medee tekepo molee toowaso too mi ma kulodumada magoo ee odoo heeso mi doomelesoegeiso. Yo bi egee ogoloso see tobu miso gagaso. Osolosogoomoga sabolo o mosopoo wedi dilesoo bi susuga odoobo mapoo teneloso nei molee tooso. Osolosoyayo molee oso mi egee tooso. Osolosobi medee tekepo mada mi ma kulodumagoo saboloyayo tooso.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli gooe egesi masi moloso. Odoo heeso beegeesiamo siliso. ⁴⁶ Yayo esiamo siloso beegeedee tekepo ogoga, yo see dilesoo bi susuga odoobo mapoo teneloso nei molee teliso. Osolosoyo molee oso beegee tekepo teliso.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esiga Godeeye wiligi doloso badeli gooe egesi masi moloso. Pei howomoo oluguloso di bei

mologa egee misiga egesi masi moloso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu pei mapoo di bei mologa, di kebili odoososo dia pei booboosese mapoo gimagolososo dobolone di piliso. Osolososo di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeयो koo nali ee peegoo togobiseliso. ⁴⁹ Esiga beeamese hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesoso Godeeyo howo woola tekepo debeli odoosabolo osolososo goo tokenee teli odoososo ee domo pileiso. ⁵⁰ Osolososo goo tokenee teli odoososo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

⁵¹ Yesuye o hamamee dili odoososo mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedososo?” diso. Esemese diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedososo,” dee takaso.

⁵² Esemese Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoososo agayo Godeeyo to eligilone, Godeeyo wiligi dolososo badeli goo ee gooleedolososo badoga, yo moso eyo ama masi badososo. Yayo moso ee ma kuloduga bi dia sabolo osolososo nape sabolo tolososo ka tosibo dalaiso.”

*Yesu o mosobia oso gowe
(Maka 6:1-6, Luka 4:16-30)*

⁵³ Yesuye odoososo susuga mapoo wudu takemelee koodobulososo mi hagee poogoo diso. ⁵⁴ Yo see wedi dileso o midese Nasalet mapoo badolone diayo howo gisile moso mapoo peleso Godeeyo to odoososo mapoo eligilame bei mooloogooososo. Esemese odoososo susuga oso yayo eligi dulososo diya howoogadolone egeesee takaso, “Odoososo hagoososo goo egee eligimo

silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusomo di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele? ⁵⁵ Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoo hamapoo badeli eyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei. ⁵⁶ Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?” dee takaso. ⁵⁷ Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ede-beeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

⁵⁸ Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debei goo ee ogoloso o mi omapoo goo toowa opusomo di abo moodoole poogooso.

14

Odoo howo oluguli Yonee woolooma (Maka 6:14-29, Luka 9:7-9)

¹⁻² Beeame omapoo Gelili mi gibadeli odoo Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo hagee Yonee odoo howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silo,” dee takaso.

(Yayo hageesee takaso. Bei, Yonee telega bado-boome, goo hagooso peledabaso.)

³⁻⁴ Beeame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyes peedee huso. Eseme Yoneeye

goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, “Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei,” diso.

Eseme Helodee diya komonolone, o ha teli odo mapoo takolone, Yonee dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso. ⁵ Eseme yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone woolomele poogooso. Bei, odo susuga oso takolone Yonee Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odo deliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yo soomagoo beame tugodeme, yayo o odo gilimadoloso sibilesoko wolone debeiso. Eseme Helodiye-seeyo sobo holo oso sibilesoko dia mudugiyopoo hopoome, Helodee diya goomogaso. ⁷ Eseme nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeesee takaso, “Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso,” diso. ⁸ Yo to egeesee taka duloso hopoomelee koodobuloso owee mapoo dileso yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesoko Helodee mapoo egeesee takaso, “A Yonee odo howo oluguli eyo wiligi ono goomogo. Esiga nayo epedee o wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso amapoo tenee,” dee takaso.

⁹ Esino Helodee goo hagee duloso Yoneeyo wiligi koodoloso tenelai yo goomegele. Esino yayo sobo holo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolo hodobo nei wolone debei odo oso olo duso. Esiga goo hagee pagalai yo goomegele. ¹⁰⁻¹¹ Eseme yayo o odo mapoo to kitulugu teneeso, diayo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso tosi-bilame. Osoloso o odo oso neliga moso ma

kulodu gadilesu, Yoneeyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosibilesu, sobo holo mapoo teneeso. Esemee see yayo tosibilesu owee mapoo teneeso. ¹² Esemee Yonee o hamamee dili odoososo sibilesu Yoneeyo kou todilesu bousu. Osolosu dilesu Yesu mapoo takaso.

*Yesuye odoososo 5000 mapoo nei pi
(Maka 6:30-44, Luka 9:10-17, Yonee 6:1-14)*

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odoososo sabolo du mapoo dalaga poogoloso, mi odoososo mauwe mapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoososo oso goo hagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso. ¹⁴ Yesu du maga mubiyodoo dapoogoloso tobudulone, odoososo susuga oso mooloogoodoo ogoloso yayo diba diya sooloo dolone odoososo paigiga tekepo paso.

¹⁵ Yesuye egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoososo habe sibilesu yimapoo egeesee takaso, “Osoko olo tolobuo. Esiga nayo odoososo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dilesu nei dieso nalai ee moleeso talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odoososo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe,” dee takaso.

¹⁶ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo diba nei talame diye dee na takee. Esino niyo nei dimapoo tenee,” diso.

¹⁷ Esemee nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo osolosu di bakadio moloso,” diso.

¹⁸ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Wo si sabolo osoloso di sabolo amapoo tosibe,” diso. ¹⁹ Esemé yayo odoó susuga pukusi mapoo bulume dee takoloso, wo si dee tiadoo sabolo di bakadio toloso Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoó mapoo nei egee teneme, see diayo odoó mooloogoodoo mapoo piso. ²⁰ Esemé odoó susuga oso nei tebia nega diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoó oso misigamo dileso bou ma kulodu soo bou 12 egesi metamagisaso. ²¹ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5000.

*Yesúye howo ma dokodooga di
(Maka 6:45-52, Yonee 6:15-21)*

²² Yesúye 5000 odoó mapoo nei pi koodobuloso, o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Daga niyo du toloso abei hodiokoo dalo soowee. Ayo odoó hagee bia diye doloso a hamamee ka sibileigo,” diso. ²³ Osoloso yayo odoó mooloogoodoo olo diye doloso, see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso badoboome neligaso. ²⁴ Esino beeamé omapoo o hamamee dili odoó oso du mapoo toboloso abei domopooga diyadaga meleeso. Esemé poo sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesúye abei ma dokodooga dimapoo diso. ²⁶ Esemé diayo

Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigaso. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esemе Yesuye saga dimapoo egeesee takaso, “Niba howaleegeе. Haga na ebi. Ayo siba,” dee takaso.

²⁸ Esemе Pitaye egeesee takaso, “Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee,” diso.

²⁹ Esemе Yesuye nei egeesee takaso, “Sibe.” Esemе Pita howomoo meledoboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso. ³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeeseelone yo howo kulomoo oumo moume to neligidi egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” dee takaso.

³¹ Esemе Yesuye o deeso Pita saga toloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?” diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu dapoo-goome, poo simi omapoo koodobiaso. ³³ Esemе o hamamee dili odoo oso Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolodoo,” diso.

Odoo paigiga Genesalet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi

(Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dapooogoloso Genesalet mi mapoo dia du oluguso. ³⁵ Mi omapoo debeli odoo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esemе odoo aboso odoo paigiga susuga Yesu mapoo

ido sibadeeso. ³⁶ Osoloso odoo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeese takaso, “Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?” diso. Esem e odoo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso edebeeyo eligi goo sabolo

(Maka 7:1-13)

¹ Beeame hedebeeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yolusalem maga sibilesu Yesuye badebei mapoo mooloogoodoloso yimapoo egeese takaso, ² “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia goo ee dedelega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomo?” dee takaso.

³ Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomo? ⁴ Bei, Godeeye egeese takaso, ‘Namamo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesiloso ka silesibe. Esino edebeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome,’ diso. ⁵ Esino niyo egeese eligiliso, odoo heeso ama dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magoloso ka moloso, dee takalai tekepo deliso. ⁶ Goo egeese maga edebeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeese moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedelega see nibada adaga dia goo ee dodolone ka doso.

⁷ Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

⁸ ‘Odo hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe.

Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso.’ ”

Ogoo gooso odoo tokenee ka peliyo?

(Maka 7:14-23)

¹⁰ Yesuye odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Odo susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede. ¹¹ Esiga edebeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso,” dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee kamanaga no ogoloso gooleedo-somo?” diso.

¹³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nei howo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli yayo segele susuga ee o too sabolo tigadoloso togobileiso. ¹⁴ Esiga Pelisi odoo ee nei howo segei egesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odoo howo neliga masi doso. Esiga odoo

howo neliga heeso odoo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigidibileiso.”

¹⁵ Esemе Pitaye egeesee takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi,” diso.

¹⁶ Esemе Yesuye nei egeesee takaso, “Niba to hageeyo bei gooleedelega osee dosomo? ¹⁷ Esiga nei niyo toloso nali oso nibada sooloo ma kuludu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo sooloogoloso see nee gemedei maga peegoo gadiliso. ¹⁸ Esino odoo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooga goo oso yo Godeeyo howo woola tokenee peliso. ¹⁹ Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagooso woola peledeliso: tokenee gweli goo, osoloso odoo hee woolumali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo hedebe deli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo hedebe deli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga gamenee takeli goo, osoloso emegei dia goo maga to tokenee takeli goo. ²⁰ Esiga goo tokenee susuga hagooso Godeeyo howo woola odoo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaime.”

Yu sobonee oso tei too
(Maka 7:24-30)

²¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso. ²² Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo Yesu ogoloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo

amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

²³ Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esemе o hamamee dili odoо oso Yesu mapoo sibilesо egeeseе takaso, “Sobo hagooso iba deedeе silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

²⁴ Esemе Yesuye nei dimapoo egeeseе takaso, “Godeeye a hedebe Isalael odoо sipi be hu masi osugobuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

²⁵ Esemе sobo hagooso see sibilesо Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso badolone egeeseе takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esemе Yesuye nei sobo yimapoo wudu takolone egeeseе takaso, “Holaiso dia nei toloso see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagooso Yesu mapoo egeeseе takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esemе Yesuye nei yimapoo egeeseе takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodoolaiso,” diso. Esemе beame omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesuye odoо paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso. ³⁰ Osoloso odoо mooloogoodoo oso odoо paigiga gilimado sibilesо Yesuwo homo

beiyopoo ibedigaso. Odo abo bagi daga poogoo, osoloso odo howo neliga, osoloso odo su kakawa poogoo, osoloso odo to koo keli, osoloso odo paigiga opusomo opusomo di abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esem Yesuye odo paigiga susuga egee bia tekepo paso.
³¹ Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadolone Isalael odo dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odo see to keiso, osoloso odo su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odo see tekepo poloso silesibiso, osoloso odo howo neliga see egeiso.

*Yesuye odo 4000 mapoo nei pi
 (Maka 8:1-10)*

³² Osoloso Yesuye o hamamee dili odo gili-madoloso egeese takaso, “Odo mooloogoodoo hagee bia beame bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso,” dee takaso.

³³ Esem o hamamee dili odo oso yimapoo egeese takaso, “Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odo mooloogoodoo mapoo tebia ka tenelaiyo?” diso.

³⁴ Esem Yesuye nei egeese takaso, “Nimapoo wo si kasolo molosomo?” dee takaso.

Esem diayo nei egeese takaso, “Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso,” diso.

³⁵⁻³⁶ Esem Yesuye odo susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di

pepooko abo tolosa Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoos mapoo teneme, see diayo odoos mooloogoodoo mapoo piso. ³⁷ Odoos susuga nei ne oso diya edigaso. Esemee nei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoos oso misigaloso bou tegei ma kulodu soos bou 7 egesi metamagisaso. ³⁸ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4000. ³⁹ Yesuye odoos susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoos sabolo meilesa du ma kulodu tebisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

Edebeeyo goo toowa opusoma di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-13, Luka 12:54-56)

¹ Osoloso Pelisi odoos sabolo osoloso Sedisi odoos oso Yesu mapoo sibilesa yimapoo kukulo agalame egeesee takaso, “Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusoma di hee moodee,” dee takaso.

²⁻³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Habe osoko tekepo mouga ogoloso niyo egeesee take-liso, ‘Godigi osoko tekepo polodoo,’ dee take-liso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, ‘Epei howo sibulodoo,’ deliso. Esiga goo egeesee oso peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleedele. ⁴ Odoos epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei

talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso.” Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso diba poogoo diso.

Pelisi odoos sabolo osoloso Sedisi odoos oso eligi goo ee na deede
(Maka 8:14-21)

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoos sabolo abei dalo soowaso. Diba omapoo dilesos dobolone egeino o hamamee dili odoos oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso. ⁶ Diba goo koudulone doboome Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Obeemo! Pelisi odoos sabolo osoloso Sedisi odoos dia wo ee habiaga, niba medee koolone ka debee.”

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoos oso goo hagee duloso, diesonos to moulone egeesee takaso, “Iyo wo telega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo,” diso.

⁸ Esemes diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pepookodoo. ⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooledelega osee doso. Esiga niba ayo odoos 5000 mapoo wo si dee tiadoo populoso pi goo ee boobado buguloso ka doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soos bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso. ¹⁰ Esiga niba ayo odoos 4000 mapoo

wo si 7 populoso pi goo ee boobado buguloso doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso. ¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasee maga niyo goo hagee gooleedelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo mapoo hamamee dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.” ¹² Esemé Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odoo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

*Pitaye Yesuwo goo yiligebugu
(Maka 8:27-30, Luka 9:18-21)*

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odoo Holo a odoo ugu deliyo?” diso.

¹⁴ Esemé diayo yimapoo egeesee takaso, “Odo aboso no Yonee odoo howo oluguli odoo osodoo, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odoo aboso no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odoo ugu deliyo?” diso.

* **16:12:** Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo diayo eligi goo ee wo habia masi moloso. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso.

¹⁶ Esemе Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo, kookaiyo badoboso gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yonayo owolo, no goomege. Bei, odoо heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi. ¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka, no yo masi badoso. Esiga ayo yo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogoolaiso. Egeesee ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime. ¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi doloso badeli osulu ee gibadalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei doloso moloso. Osoloso nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodoolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me moloso.”

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Niyo odoо abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33, Luka 9:22)*

²¹ Osoloso beame domo omaga Yesuye o hamamee dili odoо mapoo eyo talai eyo goo ee takomo silame bei mooloogooso. Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yolusalem

* **16:18:** sosee hu eyo bei ee tei telaga odoо susuga mipoo hamapoo egee do ee takooso.

mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odoosabolo, osolosotei moso eyo wiligi odoosabolo, osolosotei eligili odoosomapoo dala tenelaiso. Osolosodebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta molosobeeame bakadio hedebe di mapoo see bi magahogadileiso,” dee takaso.

²² Esemepitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesetakaso, “Haye Lodee, goohagooso namapoo peledébeyaga, Godeeye no gooleegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuye Pita mapoo biditoboloso tobudulone egeesetakaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo egee takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo. Bei, nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

Yesu goolone badalai

(Maka 8:34-38, Luka 9:23-26)

²⁴ Yesuye o hamamee dili odoosapoo see tobu egeesetakaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga gootomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo dolosoma hamamee ka sibe. ²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badobosokokaiyo gie badeli talaiso. ²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goosusuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoogoo talaisomo?”

Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe. ²⁷ Esiga Odoo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, odoosuga oso goo tomo silee eyo nei ayo dimapoo tebia tenelaiso. ²⁸ Egeese ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odoos abo wedilega egee do ee osee dogo, Odoo Holo ayo wiligi doloso badalame sibileiso.”

17

*Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei
(Maka 9:2-10, Luka 9:28-36)*

¹ Osoloso beame 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseyo omolo Yonee esee gilimadoloso mubi hoodee mapoo dabalame paladeeso. ² Diba omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso. ³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso. ⁴ Esem Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee nee, osoloso hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesa diba gidisooso. Esem kolobo ma kuloduga toso egeese takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Esemе Pita diayo goo hagee duloso diya obulone miyomoo balaboo tiesaso. ⁷ Esino Yesuye sibilesо dimapoo sigilone egeesee takaso, “Niba tebise. Haga na ebi,” diso. ⁸ Esemе diba tebisaloso egeino Yesu obusomo tobudume egeiso.

Yesu o hamamee dili odoо oso Ilayayo goo maga woosa

(Maka 9:11-13)

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Goo niyo egei ee odoо abo mapoo na takee. Esino Odoо Holo a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso.

¹⁰ Esemе Pita diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame tei eligili odoо oso eligilone ‘Daga malalo Ilayaye sibilesо Keliso hamamee sibileigo’ dee ka takeliyo?” diso.

¹¹ Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ilaya tei sibilesо goo susuga see medee mopoodoo dalaiso. ¹² Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Esino edebeeyo yo medee kibiya hoodo egelega yimapoo dala tenemeleeso. Egeeselone diayo Odoо Holo amapoo dala egesi masi tenemalaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeesee taka duloso nei diayo goolee, Yonee odoо howo oluguli eyo goo ee takoo doloso olo gooleedooso.

Yesuye holope bo holo pala ee tekepo pa

(Maka 9:14-29, Luka 9:37-43)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoо bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesо, odoо susuga diba balagamelee omapoo peledoboome, odoо

heeso sibilesu Yesuwo homo beiyopoo gasuwolosu badolone egeesee takaso, ¹⁵ “Lodee, nayo mo giso holo sooloo dologa yo pidi. Bei, yo todo dolone halaboomo silone, eyo nediliyo howomoo homodobuo osolosu dou mapoo homodobuo dolone dala toowa teliso. ¹⁶ Esemee ayo holope egee nee hamamee dili odo mapoo ido simino, diayo yo tekepo moodolai tebilena,” diso.

¹⁷ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Niba toke-nee odo, tei too mauwe. Niyo amapoo tei talame a beame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo beame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee doga, a nimapoo diya gowooso. Esino holope egee amapoo ido sibe,” diso. ¹⁸ Esemee bo holo holopeyo kulodu pala mapoo Yesuye to kitulugu sabolo takeme peegoo diso. Esemee epedee omapoo holope egee see tekepo paso.

¹⁹ Goo hagooso dilesu koodobume, Yesu o hamamee dili odo oso dibusomo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?” diso.

²⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo tei too ee diya pepooko. Goo egeesee maga niyo bo holo peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoo. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo tei too goo ee homokoko pepooko masi mologa, niyo mubi mapoo takolone ‘no see koo dilesu mele’ dee takooga, tei egeesee salaiso. Esiga egeesee ma kulodu goo susuga niyo moodolai tebileiso. [²¹ Esino bo holo hageesi masi peegoo habigilei

ee hedebe nei tei doloso dobolone Godee mapoo taka maga bo holo peegoo ka habigiya.”]

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka

(Maka 9:30-32, Luka 9:43-45)

²² Yesu o hamamee dili odoosoo sibilesosoo Gelili mi mapoo moologoodolosoo doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoosoo Holo a odoosoo mapoo tiasalaisoo. ²³ Osolosoo diayoo a wooloomalaisoo. Esino a bi mapoo ta molosoo beame bakadio hedebe di mapoo gie badeli tolosoo hogadileiso.” Esemee Yesu o hamamee dili odoosoo oso to hagee dulosoo diya gohelesoo.

Tei mosoo ee pidilame tekisoo molee teneli

²⁴ Osolosoo see tobu Yesu o hamamee dili odoosoo sabolosoo dilesoo Kapenyum mi mapoo peledobooome, tei mosoo ee pidilame tekisoo molee teli odoosoo abosoo sibilesosoo Pita mapoo egeesee takaso, “Nibada eligili odoosoo yo tei mosoo ee pidilame tekisoo molee teneliso?” disoo.

²⁵ Esemee Pitayee nei egeesee takaso, “O. Teneliso,” disoo. Esino Pita epedee omapoo mosoo kulodu Yesuye badebei mapoo gasibume, Yesuye Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, nayo goo hagee amapoo takee. Mipoo hageeyoo wiligoo odoosoo tebisa oso odoosoo ogu bia dimaga tekisoo molee ka teliyo? Odoosoo diayoo bali maga teliyo o, odoosoo abo maga ka teliyo?” deee takaso.

²⁶ Esemee Pitayee nei egeesee takaso, “Odoosoo abo maga ka teli*,” disoo.

* **17:26:** Yesuye badebei beame omapoo, wiligoo odoosoo toowa taba oso o ha teli odoosoo sabolosoo ha temelesoo, odoosoo diayoo dagadi egee bia dimaga yayo tekisoo molee teliso. Esino o mosobia maga koo teli.

Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “Esiga wiligi odoo diayo bali odoo diba tekisi molee dia wiligi odoo mapoo koo teneli*. ²⁷ Esino tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo hagee bia ee kemeneyaga, iyo tekisi molee tenelega pagalai tekeponee. Esiga no dilesa abei mapoo kimaso di gi. Osoloso di malalo gi eyo maga gwaloso ogoga molee ko molo agalaiso. Eseega nayo molee egee toloso dimapoo ibada tekisi molee magee,” dee takaso.

18

Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?

(Maka 9:33-37, Luka 9:46-48)

¹ Beeme domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?” diso.

² Eseme Yesuye holope hee idoloso dima domo tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ³ “Ayo nimapoo taka. Nibaba goo goolee su wudoloso holope hageesi masi badelega pogooga, niba Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime. ⁴ Esiga odoo agayo holope pepooko hageesi masi o su eyo nediliyo pepooko daga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo toowa doloso ka badoso.

⁵ Osoloso odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yo a ido pala masi

* **17:26:** Yesuye to hageesee taka goo eyo bei ee, Godeeyo owolo dio oso tei moso ee pidilame tekisi molee tenelega pagalai ee tei mauwe doloso ka taka.

ido poloso. ⁶ Esino odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesee moodeli mapoo dala toowa tenelaiso. ⁷ Eeye-ee, mipoo hamapoo debeli odoo, niba emegei! Bei, mipoo hamapoo niba goo tokenee mapoo gido dili goo diya bei moloso. Esiga goo egeeseeso sibileiso. Esino goo tokenee mapoo gido dili odoo, niba obeemo! Godeeye odoo egeesee seli mapoo dala diya toowa tenelaiso. ⁸ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee kobigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. ⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeemo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [¹¹ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee odoo Godee maga peegoo osugoba dimapoo gie badeli tenelame ka simi.”]

Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)

¹² “Odoos heeso sipi be hu 100 gibadalaiso. Egeesee ma kulodu sipi be hedebe osugoboodoga, yayo see ogoos moodoolaisomo? Sipi be hu abo 99 ee omapoo dogo, yo see hedebe osugoba ee esiamo dileiso. ¹³ Esiga ayo nimapoo taka. Sipi be hu 99 osugobele mapoo yo goomoga moloso. Esino sipi be hedebe osugoba ee esiameliso ogoga, yo diya goomogalaiso. ¹⁴ Esiga holaiso hageesee heeso yimaga peegoo osugobalai nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado yo koo goomogoso.”

Tei too odoo oso goos tokenee togo, yo pidi

¹⁵ “Esiga tei too odoo oso namapoo goos tokenee moodooga, nayo mada dileso yimapoo o goos tokenee ee takalai tekepo. Egeesee ma kulodu yayo nee to duloso mesiooga, yo see goos tekepo mapoo ido siboso. ¹⁶ Esino yayo nee to duloso mesile poogooga, nayo see tei telaga odoo hedebe, o, bakadio egesi gilimadoloso yo agalame di, diayo to nayo taka ee tei takadoo dalame. ¹⁷ Egeesee ma kulodu yayo dibada to duloso mesile poogooga, goos hagee tei telaga odoo susuga soosee ma kulodu egee do mapoo takee. Esino yayo see dibada to duloso mesile poogooga, yo see peegoo badeli odoo o, goos tokenee teli odoo dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Osoloso niyo ogoos goos ee mi hamapoo tiadoo mologa, Kei mi ma dokodoo osee tiadoo molo agalaiso. Osoloso niyo mi hamapoo ogoos goos ee puobuguga, Kei mi ma dokodoo puobuguga molo agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo taka. Mipoo hamapoo odo bakadio oso goo goolee hedebe doloso ogo goo talame dokodoo takooga, mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso diayo goomoga goo ee tei moodoolaiso. ²⁰ Esiga odo bakadio egesi o, bakadio hedebe di egesi oso sibilesi mo hu maga mooloogoodoloso dogo, a dibolo hodobo badoso.”

Odo koo sooloo deli odo

²¹ Osoloso domo omapoo Pitaye sibilesi Yesu mapoo egeese woosaso, “Lodee, mo tei too odo oso amapoo goo tokenee toga, ayo nei o goo tokenee ee kasolo boobado bigileiyo? 7 mapoo toobooga ka koodobileiyo?” dee takaso.

²² Esem Yesuye nei egeese takaso, “Haye, hedebe 7 mapoo toobooga o goo tokenee na boobadobigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobadobigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeese moloso. Wiligi odo o tou teli odo oso molee howadooso, see hamamee tebia hedebe egesi yimapoo ka tenelame. Esem hamamee wiligi odo oso molee egee see talai goomogolone, o odo mapoo takolone, odo molee howadoo egee bia yimapoo gilimado sibeye diso. ²⁴ Esem o tou teli odo hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo ido simiso. ²⁵ Esem odo ogo molee tebia egesi nei tenelai tebile. Esem wiligi odo oso o odo mapoo egeese takaso, ‘Odo hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga toloso odo

* **18:24:** talent goo eyo bei hagooso. Odo heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso.

abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,' dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoo yayo o wiligi odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beeamе deiyepo amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso.

²⁷ Esemе wiligi odoo oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemenee ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,' dee takaso.

²⁸ Osoloso tou teli odoo ee see wedi dulone o odoo tugodooso. O odoo hagooso yimaga molee howadoo ee haga toowanee (goo egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadoo). Esino tou teli odoo oso yo ogoloso o gabada mapoo toloso debidolone egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei tebia hedebe egesi amapoo tenee,' diso.

²⁹ Esemе odoo hagooso tou teli odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa beeamе deiyepo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee tebia hedebe egesi namapoo tenelaiso,' diso. ³⁰ Esino tou teli odoo yo o odoo oso egeesee takeme gowoolone yo todilesos neliga moso mapoo toosooso, yayo

* **18:28:** denaliyus goo eyo bei hagooso. Odoos heeso beeamе hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

nei tebia egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoos o tou teli odoos aboso goo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoos mapoo takalame diyadeeso. ³² Esem wiligi odoos yo goo hagee duloso o tou teli odoos ee idolosos yimapoo egeesee takaso, ‘No tei diya tokenee odoodoo. Nayo mo molee howadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso. ³³ Goo egeesee maga, nayo mo tou teli odoos hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo,’ diso. ³⁴ Egeesee takolosos wiligi odoos oso komonolone o tou teli odoos ee neliga moso gidebeli odoos mapoo teneeso, diayo yo neliga moso mapoo toosooloso dala tenelame. Osolosos yayo nei tebia hedebe egesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.”

³⁵ Yesuye to hagee taka koodobulosos see odoos mapoo egeesee takaso, “Esiga niyo nee sooloo ma kuloduga tei too odoos eyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, wiligi odoos oso o tou teli odoos mapoo moodos egesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeesee moodoolaiso.”

19

Sobo huloso pegeli goo ee eligi (Maka 10:1-12)

¹ Yesuye goo hagee takolosos koodobulosos Gelili mi poogolosos see Yudiya mi mapoo dulone Yoden howo dalosos diso. ² Yo omapoo dime, odoos mooloogoodos oso yo dodomos diso. Esem Yesuye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Esemee beeamo omapoo Pelisi odoo aboso sibilesa Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?” diso.

⁴ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo hagee moodoo beeamo mapoo giso sabolo sobo sabolo moodooso. ⁵ Osoloso Godeeye egeesee takaso, ‘Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaiso. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso,’ dee takaso. ⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoo heeso domo na pi.”

⁷ Esino Pelisi odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasee maga Moseseeye takolone sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa dee ka takayo?” diso.

⁸ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo beeamo mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele. ⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino sobo oso giso hee sabolo hedebe daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

¹⁰ Esemе Yesu o hamamee dili odoо oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee,” diso.

¹¹ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Goo hagee odoо susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoо oso goo hagee dadalai tebia. ¹² Bei, odoо aboso sobo huloso holo sooloogamagalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesee maga diba sobo koo huli. Osoloso odoо abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoо aboso Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai tebia daga, yo goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo.”

Yesuye holaiso pidi

(Maka 10:13-16, Luka 18:15-17)

¹³ Odoо aboso owolo dio Yesu mapoo iyado simiso, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Esemе o hamamee dili odoо diayo goo hagee ogoloso hamaga takaso. ¹⁴ Esemе Yesuye o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso,” diso. ¹⁵ Osoloso yayo o deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

Bi bei odoо

(Maka 10:17-31, Luka 18:18-30)

¹⁶ Odoos heeso Yesu mapoo sibilesos egeesee takaso, “Eligili odoos, ayo ogoos goo tekepos ee togas, badobosos kookaiyos gie badelis kas talaiyos?” dees takaso.

¹⁷ Esemes Yesuyes nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalames nayo sibilesos goo tekepos talai goo magas amapoo kas woosoowalas? Hedebe Godeeyes tekepos kas badosos. Esigas nos badobosos kookaiyos gie badelis talai goomogogas, nos tei magooos goo ees medees deedes.”

¹⁸ Esemes odoos ogosos egeesee takaso, “Tei magooos kagees takalas?” diso.

Esemes Yesuyes nei yimapoo egeesee takaso, “Odoos nas wooloomes, osolosos adabas kookas sobos sabolos hedebe dees nas sees, osolosos adabas bis helis nas tes, osolosos odoos hees mapooos gamenees nas gigidis, ¹⁹ osolosos namas dios noowees dios osos takas tos mapooos mesies, osolosos nees sus nos nediliyos egees soolooos doloos egees masi nees odoos hees nosees egeesee soolooos dees.”

²⁰ Esemes odoos gies kauwas ogosos Yesu mapooos egeesee takaso, “Tei magooos goo susugas ayo tobulosos medees deedesos. Esinos ayo sees ogoos goo hees kas moodoolaisomos?” dees takaso.

²¹ Esemes Yesuyes nei yimapooos egeesee takaso, “Nos medees teedes badalais goomogogas, nees bis susugas odoos abos mapooos tenelosos nei molees tololosos odoos bis mauwes mapooos tenees. Nayos egeesee seegas, Kei mis mapooos bis beis nees hus sabolos malaisos. Osolosos a dodomos sibes,” diso.

²² Esemes odoos gies kauwas ogosos Yesuwoos tos duulosos diyas goohes sabolos diso. Beis, yos bis beis dolosos badebeigas. ²³ Esemes Yesuyes os hamamees dili odoos

mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odoososo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei diya kalawa. ²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoososo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Esemee o hamamee dili odoososo yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoososo agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Esemee Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo tebia. Bei, goo susuga yayo moodoolai haga kalawanee,” diso.

²⁷ Esemee Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso nayo di hamamee deedee simiso. Esiga iba nei ogoososo bi talaiyo?” diso.

²⁸ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodoolai beame mapoo, Odoososo Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osolososo beame omapoo mo hamamee dili odoososo 12 niba noseewiligi odoososo bili 12 mapoo dobolone, Isalael odoososo bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osolososo odoososo agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osolososo dia mi sabolo, dia moso poogoloso mo goo tomoso siloga, diba nei toowa talaiso. Osolososo diba kookaiyo badobososo gie badeli talaiso. ³⁰ Esiga odoososo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoososo abo

epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

20

Tou teli odoos eyo goo maga wudu taka

¹ “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi moloso. Homolee eyo amaye gesikolodee tou teli odoos gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame. ² Osoloso yayo odoos abo ogoloso yibolo hodobo to moulosos goomoga magoosos, beeamo hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odoos hedebe hedebe dimapoo molee ko* hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

³ Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dileso egeino, odoos abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. ⁴ Esemo yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eseega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee tebia tenelaiso,’ diso. ⁵ Esemo diba tou talame diso.

Osoloso beeamo hedebe omapoo osoko oo domo tooboome, odoos abo gilimado dileso o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso beeamo hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odoos abo gilimado dileso o homolee hedebe omapoo tou teye diso. ⁶ Osoloso beeamo hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo tooboome, yo see wedi dileso egeino, odoos abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esemo yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou

* **20:2:** molee ko hageeyo hu ee denaliyus (Matiyu 18:28 mapoo ege).

telega beame toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

⁷ Esemе diayo nei egeesee takaso, ‘Odoо heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esemе yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba noseе mo homolee mapoo tou talame sibe,’ dee takaso.

⁸ Esemе habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoо mapoo egeesee takaso, ‘Homolee ma kulodu tou telagali odoо gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoо mapoo daga malalo ka tenee,’ dee takaso.

⁹ Esemе tou teli odoо oso dia nei talame sibilesо mooloogoodoome, odoо tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso. ¹⁰ Osoloso gesikolodee odoо daga malalo tou talame diyadee oso goo egee ogoloso diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egesi tooso. ¹¹ Diba molee egee tolosо gowoolone homolee eyo ama mapoo egeesee takaso, ¹² ‘Iba beame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleeso. Esino odoо hagee bia wulo osoko howo deiyepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasee maga molee dimapoo tenee hedebe egesi masi imapoo ka tonowala?’ diso.

¹³ Esemе homolee eyo amaye dima kulodu odoо hee mapoo egeesee takaso, ‘Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodoole. Bei, no beame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egesi masi talai doloso tou talame goomoga magooso. ¹⁴ Esiga nee molee egee tolosо di. Ayo

molee namapoo tenee hedebe egesi masi odo abo mapoo tenelai a goomogo. ¹⁵ Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasee maga goo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?” dee takaso.”

¹⁶ Esemee Yesuye see egeesee takaso, “Esiga odo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso.”

*Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 10:32-34, Luka 18:31-34)*

¹⁷ Yesu Yolusalem mapoo polone o hamamee dili odo 12 peegoo gilimado dilesos dobolone dimapoo egeesee takaso, ¹⁸ “Goolee! Iba Yolusalem mapoo olo duso. Omapoo Odo Holo a Yu odo dia tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso tei eligili odo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo meediloso ayo talai goo ee takalaiso.

¹⁹ Osoloso Yu odoonee oso a toloso manolone woolaiso. Osoloso a woomo dilesos homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Esino a bi ma kulodu ta moloso beame bakadio hedebe di mapoo see gie badeli toloso hogadileiso.”

*Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye
goomoga goo ee ogo taka
(Maka 10:35-45)*

²⁰ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio oweeye gilimadoloso Yesu mapoo simiso. Osoloso oweeye goomoga goo ee Yesu mapoo ogo takalame, o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso.

²¹ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogoo goo takalame ka simiyo?” diso. Esemе yayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Nayo wiligi doloso badalai mi mapoo mo holo bakadio hagee heeso nee dee deedee dokolo bado, osoloso hee nee dee dobusu dokolo bado dalai tekepowo?” dee takaso.

²² Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo,” dee takaso. Osoloso yayo Yemes dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, “Dala toowa ayo talame egee molo niba noseе egeesee talai tebiayo?” diso.

Esemе diayo nei egeesee takaso, “O. Iba tebia,” dee takaso.

²³ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Tei takoo, niba noseе dala hageesee talaiso. Esino mo dee deedee dokolo dabalai odoo sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoo hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe mo Maye hesiga odoo oso mi omapoo dabalaiso.”

²⁴ Egeesee ma kulodu Yesu o hamamee dili odoo abo 10 oso to hagee duloso Yemes dio Yonee dio mapoo diya kamanaso. ²⁵ Esemе Yesuye o hamamee dili odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoo oso dima hemidu debeli odoo ee kitulugu sabolo gidebeliso. ²⁶ Esino nima kulodu egeesee salai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoo masi mesie sabolo odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁷ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoo masi odoo abo halo tou tolone ka badebee. ²⁸ Bei, Odoо

Holo ayo mipoo hamapoo simi hagee edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odo pidilame ka simi. Osoloso odo susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

*Yesuye odo howo neliga bakadio tekepo pa
(Maka 10:46-52, Luka 18:35-43)*

²⁹ Yesu o hamamee dili odo sabolo Yeliko mi poogoloso diyadaga molome, odo mooloogoodoo toowa oso diba dodomo sibadeeso. ³⁰ Egeesee seemelee domo omapoo odo howo neliga bakadio eli pee mapoo debeiso. Diayo Yesuye simi goo ee duloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³¹ Esino odo susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, “Niba to mauwe debee,” diso. Esino odo susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi,” dee takaso.

³² Esem Yesuye omapoo kookoodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ogo goo moodoolai goomogolo?” diso

³³ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo,” dee takaso.

³⁴ Yesuye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Esem saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesuye di hamamee diso.

21

Yesuye Yolusalem mi mapoo di

(Maka 11:1-11, Luka 19:28-40, Yonee 12:12-19)

¹ Yesu o hamamee dili odo o sabolo Yolusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peledabaso. Diba omapoo peledoboloso dobolone, Yesuye o hamamee dili odo bakadio malalo diye dolone egeesee takaso, ² “Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo dilesa ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseega niyo ebigi pidiga poogoloso amapoo hado sibe. ³ Egeesee ma kulodu odo heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,’ dee takee. Egeeseega odo ogoso saga nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso,” diso.

⁴ Esiga goo hagooso peledaba ee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ “Niyo Yolusalem mapoo debeli odo mapoo takee, ‘Ege, nibada wiligi odo nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.’ ”

⁶ Esem Yesu o hamamee dili odo bakadio oso Yesuye taka goo ee tobuloso moodooso.

⁷ Diba dilesa donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia waki ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso biaso. ⁸ Esem odo mooloogoodoo towa oso dia kekeisu dugo

tigadoloso eli domopoo palagamo dime, odoo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso. ⁹ Esemе Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odoo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odoo oso to neligidi egeesee takaso,

“Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takagamo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yolusalem mi ma kulodu gadime, odoo susuga omapoo debei oso diya dio dulone egeesee takaga meleeso, “Hagee odoo ogubele?” dee takaso.

¹¹ Esemе odoo mooloogoodoo oso nei egeesee takaso, “Hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso,” diso.

Yesuye Yu odoo dia tei moso ma kuloduga odoo peegoo hasisobugu

(Maka 11:15-19, Luka 19:45-48, Yonee 2:13-22)

¹² Yesuye Yolusalem mapoo sibilesi tei moso mapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso tegei ma kulodu gala sabolo bi abo sabolo neiso telaga molome egeiso. Yo goo egee agalai gowoolone, yayo moso ee ma kulodu melee bi eyo ama sabolo osoloso bi ee telaga odoo sabolo peegoo hasisobuguso. Osoloso molee piligeli odoo dia debi pooba sabolo bidigebuguso. Osoloso molo huyado sibilesi nei moleeso teli odoo susuga oso bili pooba sabolo bidigebuguso.

13 Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Mo tei moso ee edebeeyo sibilesa Godee mapoo takeli moso,’ diso.

Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoos mada wuli moso ka poso,” diso.

14 Egeesee seemelee beeamo omapoo Yesu tei moso ma kulodu badoboome, howo neliga odoos abo sabolo, osoloso odoos bagi dagapoogoo yimapoo sibadeeso. Esemeyo yayo diba tekepo paso.

15 Esino tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos oso Yesuye goos toowa opusomo di moodoomo silee ogoloso diya kamanaso. Egeeseelone holaisoso tei moso ma kulodu dobolone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo,” dees takaga melee duloso diayo dimapoo diya goweso. 16 Osoloso diayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “No holaisoso to egeesee takoo medees dusomo?” diso.

Esemeyo Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. A duso. Esino niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigelega dosomo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeyo holaiso sabolo osoloso holope oso o hu dokodoo poudilei goos ee dimapoo olo eligiso,’ dees takaso.”

17 Osoloso Yesuye diba poogoo dileeso Yolusalem mi maga see Betani mi mapoo tilame diso.

Pigi homoso sia
(Maka 11:12-14,20-24)

¹⁸ Gesikolo Yesu Yolusalem mapoo see wedi dulone hodiaso. ¹⁹ Esememe dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esememe Yesuye pigi homo hamapoo egeese takaso, “No see tobu ko palaime,” diso. Esememe epedee omapoo homo saga siaso.

²⁰ Yesu o hamamee dili odoosoo hagee ogoloso dio dulone egeese takaso, “Pigi homo hagee saga kasee siabele?” diso.

²¹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo tei tolosoo dobolone googolee bakadio delega doga, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba nosee egeese moodolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagoonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodolaiso. Egeeseelone niyo mubi hamapoo takolone ‘no nediliyo tadolosoo howomoo mei’ dee takooga, goo oso tei peledabalaiso. ²² Esiga niyo tei tolone Godee mapoo takooga, yayo goo niyo howa eyo nei nimapoo tenelaiso.

Yesuye kitulugu maga woosa
(Maka 11:27-33, Luka 20:1-8)

²³ Yesu see Yu odoowo tei mosoo mapoo pelesoo Godeeyo to odoosoo susuga mapoo eligimolome, tei mosoo wiligi odoosoo tebisa sabolo osoloso Yu odoosoo dia wiligi odoosoo tebisa oso sibilesoo Yesu mapoo egeese takaso, “No agamoo kitulugu maga goo hagee ka moodoomoo silala? Odoosoo agayoo namapoo kitulugu hagee ka teneeyoo?” diso.

24-25 Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odoó agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoó howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai,” diso.

Esemé diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoó, dee takooga, see nei Yesúye imapoo egeesee takalaiso, ‘Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dalaiso. ²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoó maga simigo daga, odoó susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoó susuga oso takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó deliso.” ²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesú mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele,” dee takaso.

Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime,” diso.

Yesúye holaiso bakadio eyo goo maga wudu taka

²⁸ “Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odoó heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, ‘Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, ‘A gowoo,’ diso. Esino yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dileso egeesee takaso, ‘No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso. Esemé owoloye nei egeesee takaso, ‘O. A tou talame dileiso,’ diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?”

Esemé tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso,” dee takaso.

Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoo sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga diayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso. ³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoo hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso.”

*Odoo tokenee bali eyo goo maga wudu taka
(Maka 12:1-12, Luka 20:9-19)*

³³ “Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Beame heeso homolee eyo amaye homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beleeso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibadalame doko moso tegeiso.

Osoloso yayo homolee bali odo* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso. ³⁴ Yo omapoo dilesa badoboome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Esemeyayo o tou teli odo abo mapoo takolone o homolee mapoo dilesa homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosibeye diso. ³⁵ Esino homolee bali odo oso diayo sibadee ogoloso diba toloso, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo wooloomaso, osoloso hee yoso wooloomaso. ³⁶ Esemeyayo eyo amaye goohagee duloso see tou teli odo bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odo oso diba noseetoloso woomele poogoloso abo yoso piluguso. ³⁷ Esemeyayo see hamameedee owolo diye dolone egeese gooleeso, ‘Homolee bali odo oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalame,’ dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odo oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyoegeese takaga meleeso, ‘Holo hagooso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,’ dee takaso. ³⁹ Esemeyayo holaiso hagee homolee maga peego ido dilesa wooloomaso. ⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesa o homolee bali odo mapoo kaseemoodoolaisomo?”

⁴¹ Esemeyayo tei moso wiligi odo tebisa sabolo osoloso Yu odo dia wiligi odo tebisa oso nei

* **21:33:** homolee bali odo: odo hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

egeesee takaso, “Homolee eyo amaye sibileo homolee bali odoo wooloomaloso see bali odoo abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoo egee bia oso homokoko gooloogalai beeamo mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio tenee demelaiso.”

⁴² Esemme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso, ‘Moso tegeli odoo oso omou gowoolone togobugu oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo.

Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.’

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoo omapoo tenelaiso. ⁴⁴ Esiga odoo agayo omou omapoo takodi buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo egee balado dileiso,” dee takaso.

⁴⁵ Esemme tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yesuye wudu taka goo ee duloso “ibada goo takolone bado,” doloso egeesee gooleeso. ⁴⁶ Egeeseelone diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoo susuga oso Yesu yo tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo doloso takolone debei ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

*Sobo hu wo ne maga wudu taka
(Luka 14:15-24)*

¹ Esemе Yesuye see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, osoloso Yu odoо dia wiligi odoо tebisa mapoo egeesee takaso, ² “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoо taba eyo owoloye sobo hulei maga nei toowa mopoodoo dooso. ³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoо diye dolone egeesee takaso, ‘Odoо daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,’ diso. Esemе o tou teli odoо oso to hagee todilesa odoо egee bia dimapoo takano, diba sibilei goweso. ⁴ Esemе yo to egee duloso, wiligi odoо taba oso o tou teli odoо abo see tobu diye dolone egeesee takaso, ‘Niba dilesa odoо daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, “Be hu olo piliguloso moloso, osoloso nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye,” dee takee,’ diso. ⁵ Esemе diayo to hagee todilesa takano, odoо aboso to hagee duloso gowoolone see dia tou talame diyadeeso. Egeeseelone, odoо aboso dia homolee mapoo diyadeeso. Osoloso odoо aboso dia bi neiso teli moso mapoo diyadeeso. ⁶ Esemе see odoо aboso to hagee duloso wiligi odoо taba o tou teli odoо ee tolosa piliguloso. ⁷ Esemе wiligi odoо taba oso goo hagee duloso diya komonolone o ha teli odoо mapoo egeesee takaso, ‘Emegei piligili odoо hagee bia piliguloso dia mi onosee dou gigaleege,’ dee takeme, diayo egeesee moodooso. ⁸ Esemе wiligi odoо taba oso o tou teli odoо mapoo see egeesee takaso, ‘Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esino odoо ayo gi

hagee bia ee dia goo tokenee maga hamapoo sibilei tebile. ⁹ Esiga niyo dilesos mi domo omapoo silesibulone odoo susuga wo nalame gilimado sibe,' diso. ¹⁰ Esemes o tou teli odoo oso dilesos odoo susuga gilimadoloso wo nalame sibadeeso. Egeeseelone goo tekepo teli odoo sabolo, osolosoo goo tokenee teli odoo sabolo sibadeeso. Esemes odoo moso ee ma kulodu diya muguleso.

¹¹ Esino wiligi odoo taba oso moso ee ma kulodu odoo agalame gapeleso egeino, odoo hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega sibileso badoboome egeiso. ¹² Esemes wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bado, no moso hagee ma kulodu kasee gasimiyo?' diso. Esino odoo egee to nei takele.

¹³ Esemes wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo mapoo egeesee takaso, 'Odoos hagee dees sabolo homo sabolo tiso tialogoloso moso peegoo neliga mapoo togobigi. Yo omapoo badolone pisa sabolo mei gisile sabolo badalaiso,' diso.

¹⁴ Esiga Godeeye odoo susuga yimapoo sibilame gilimolone ka badoso. Esino yo wulo odoo abo ono ka hesiga moloso."

Sisa mapoo tekisi molee tenelai
(Maka 12:13-17, Luka 20:20-26)

¹⁵ Osolosoo Pelisi odoo oso peegoo dilesos Yesu kukulo agalame to mousos, yayo to tokenee takooga yo ka talame. ¹⁶ Egeeseelone diayo dia hamamee dili odoo sabolo, osolosoo Helodeeyo hamamee dili odoo sabolo Yesuye badebei mapoo diye diso. Esemes odoo egee bia oso dilesos Yesu

mapoo egeese takaso, “Eligili odoo, iba goolee-doo, no tei goo moodeli odoo. Osoloso nayo Godeeyo goo eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osoloso no odoo bolo koo ebili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli. ¹⁷ Esiga nayo kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo?” dee takaso.

¹⁸ Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee yo olo gooleedoloso dimapoo egeese takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Bei kasee maga niyo a kukulo agalame ka sala? ¹⁹ Esiga niyo tekisi molee magalame mooloogoo molee ko hedebe amapoo eligi.” Esem diayo molee ko hedebe yimapoo tosimiso. ²⁰ Esem Yesuye dimapoo egeese takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?” diso.

²¹ Esem diayo nei egeese takaso, “Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo,” diso. Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” dee takaso.

²² Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27, Luka 20:27-40)

²³ Osoloso beame omapoo Sedisi odoo abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odo hagee bia oso takolone, “Odo wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esem diayo Yesu mapoo sibilesos egeese takaso, ²⁴ “Eligili odoo, tei magoo

Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso. ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso. ²⁵ Esiga odoo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso. Esememe omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. ²⁶ Esino yinosee holo soomagelega taso. Esememe see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso. ²⁷ Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso. ²⁸ Esiga odoo wedia maga see hogogadilei beeameme mapoo sobo egee tei odoo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

²⁹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo dooboo gweli odoo. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooleedeleka ka doso. ³⁰ Bei, odoo wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egesi masi dabalaiso. ³¹ Esiga niba Godeeye odoo wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeesee takaso, ³² ‘A Eibalahameeyo Godee, Aisekeeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ dee takaso. Esiga Godee hagee odoo wedia eyo Godeenee. Haye, odoo gie egee do eyo Godee.” ³³ Esememe odoo susuga oso Yesuye eligi goo hagee duloso diya howoogadooso.

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Maka 12:28-34, Luka 10:25-28)

³⁴ Sedisi odoo oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odoo susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso. ³⁵ Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odoo heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibilesa egeesee takaso, ³⁶ “Eligili odoo, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

³⁷ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “‘Nayo nee wiligi odoo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee oso diya goolee.’

³⁸ Esiga tei magoo susuga ee ma kulodu tei hedebe hagooso daga malalo diya toowa ka moloso.

³⁹ Osoloso ee ma hamamee tei magoo toowa egesi masi hee hagooso, ‘Nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odoo nose diya egeesee goolee.’

⁴⁰ Esiga Moseseeye tei magoo susuga sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso to hogugu susuga eyo bei ee tei magoo bakadio hamapoo moloso.

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37, Luka 20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoo hodobo mooloogoodoloso osee doboome, Yesuye dimapoo egeesee takaso,

⁴² “Niba Kelisowo goo maga kasee gooleesomo, yo agamo owolowo?” dee takaso. Esemé diayo egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,” diso.

⁴³ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kaseme Deibidiye Dio Tei maga takolone Keliso yo Lodee dee ka takayo? Bei, Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ ‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso,’ diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga kasee maga Keliso yo Deibidiyo amawe dee ka seeyo?” diso. ⁴⁶ Esemé odoo heeso o to su mapoo to nei hee takele. Esiga beame domopooga dulone, odoo susuga oso Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poogooso.

23

Yesúye tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo dia goo ee eligi

(Maka 12:38-39, Luka 11:43-46; 20:45-46)

¹ Esemé Yesúye odoo mooloogoodoo mapoo, osoloso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo oso Moseseeye tei magoo nimapoo ee eligilei dimapoo kitulugu moloso. ³ Esiga dibada to mapoo mesimo silesibulone, diayo taka goo ee tolone debee. Esino diayo suso goo moodeli ee ogoloso niyo na peedee. Bei, diayo tei ma goo ee nimapoo eligilino, see dieso suso koo edidili. ⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagaloso silesibiliso. ⁶ Osoloso ibada howo gisili moso ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso. ⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gawuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odoo susuga oso diba eligili odoo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odoo susuga oso nimapoo takolone eligili odoo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odoo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odoo heeso dagadileso koo badoso. ⁹ Osoloso mipoo hamapoo odoo heeyo hu dokodoo poudulone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso. ¹⁰ Osoloso odoo heeso nimapoo takolone wiligi odoo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odoo hedebe Keliso aso. ¹¹ Esiga nima kulodu odoo hu toowa too oso nibada tou teli odoo doloso badalai tekepo. ¹² Osoloso odoo agayo dieso nediliyo diba si howolone dogo, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odoo agayo dieso pepooko doloso dogo, diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

* **23:5:** kali dugo su mapoo ti sage bagagoo: Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odoo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso.

Eeye-ee, tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo!

(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka doga. Osoloso niba nosee omapoo koo gadili.

[¹⁴ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo toloso omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesee maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo silesibiliga. Osoloso niyo odoo hee toloso goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadilesi moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, ‘Odo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,’ deliso. ‘Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,’ deliso. ‘Esiga see hamamee to magoo ee na

gababie,' deliso. ¹⁷ Niba howo neliga boobada odo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeyo doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, 'Odo heeso to magolone Godee mapoo emegeidi bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso. ¹⁹ Niba odo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeyo doloso ka moloso. ²⁰ Esiga odo agayo to magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegeidi bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli. ²¹ Esiga odo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeyo hu sabolo tei ka yeli. ²² Osoloso odo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeyo hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo

emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abo pepuso mooloogoo 10 egesi mageliso. Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka debee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi. ²⁴ Niba odo howo neliga oso odo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino be toowa kemol oso nibada mudugiyopoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloogeliso.

²⁵ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, nibada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapelega pegeli, niba egesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli goo ee tomo silesibiliso. ²⁶ Pelisi odo niba howo neliga odo. Niba daga nibada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niba odo bi medee mopoodoo doloso meli egesi masi doso. Bei, odo bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odo bi ee ma kulodu odo wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso. ²⁸ Egeeseelone odo

aboso niba ogoloso niba odoo tekepo gweliso. Esino niba goo bakadio gweli odoo. Bei, nibada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo wedia dia bi ma dokodoo moso pepuso tagagaloso mopoodoo doloso doso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo oso wedia eyo bi sabolo niyo medee mopoodoo doloso doso. ³⁰ Osoloso niyo see egeesee takolone doso, 'Ibada amawe diayo debei beame omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takamo sili odoo ee pilugu sabolo hodobo hedebe delega pegeliyo,' deeso. ³¹ Esino niyo egeesee taka goo oso niso nediliyo takolone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee wooloomali odoo ee nibada amawe dio dee ka takooso. ³² Esiga goo tokenee namawe diayo bei mooloogoloso poogoo ee see niyo hosude. ³³ Niba hebiseyo owolo dio masi. Niba Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalai gooleesomo?

³⁴ Esiga ayo nimapoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo, osoloso goo goolee tekepo gweli odoo, osoloso Godeeyo to eligili odoo sibeye dalaiso. Esino niyo odoo abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso odoo abo Yu odoo dia howo gisili moso ma kulodu woolaiso. Osoloso odoo abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasisobugu dolone dabalaiso. ³⁵ Esiga mipoo

hamapoo nibada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo ee piligimo simiso. Egeeseelone diayo odoo tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogooloso abaga simino Belekaya eyo owolo Sekelaya woolomaso. Esiga diayo Sekelaya tei moso ogo osoloso Godee mapoo gala hu wooloso sili dosulu ogo doloso domopoo to-budume woolomaso. Esiga nibada amawe dio oso daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo pilugu eyo nei dala niyo talaiso. ³⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Yu odoo epedee hagee do niyo, nibada amawe dio eyo tokenee eyo nei niyo talaiso.”

*Yesuye Yolusalem maga goohele
(Luka 13:34-35)*

³⁷ “Yolusalem odoo, niba kasee maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee piliguloso, Godeeye nimapoo diye di odoo ee yoso ka enigeliyo? Kolokoloso o pe gilimadoloso medee egee wuo egeese seelame, ayo beame susuga nowolo dio gilimadalai goomogeliso. Esino niba koo goomogelina. ³⁸ Esiga Yolusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso tegei ee Godeeye poogoo duga, moso egee mosoowe malaiso. ³⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino beame oso siboga niyo egeese takalaiso, ‘Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo gomogoso,’ dalaiso. Beame omapoo niyo a see agalaiso.”

*Yesuye tei moso tegei guobigilei eyo goo ee taka
(Maka 13:1-2, Luka 21:5-6)*

¹ Yesu tei moso poogoo dilesos dimolome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei hagee ege,” diso.

² Esemes Yesuye egeesee takaso, “Niba goo susuga hagee medees ege. Ayo nimapoo taka. Moso hamapoo yo hedebeso yo hee ma tobudoo molo agalaime. Esino yo susuga mi mapoo misigedibulosos molo agalaiso,” diso.

*Dala goo oso bei mooloogalai beeames
(Maka 13:3-23, Luka 21:7-24)*

³ Osolosos Yesu Olipis mubis ma dokodoo pelesos badoboome, o hamamee dili odoo dibusomos sibilesos yimapoo egeesee woosaso, “Tei moso guobigilei ogoo beeamesos ka guobigileiyo? Osolosos nayos sibileis mologa, malalos ogoo goosos ka peledabalaiyo? Osolosos mis hoo pagalais mologa, daga ogoo goosos imapoo ka eligileiyo? Nayos imapoo takee.”

⁴ Esemes Yesuye sees dimapoo egeesee takaso, “Niba obeeamo! Odoo heesos teis goodees magas niba peegoo gilimados diyagas. ⁵ Bei, odoo abosos mos hu magas sibilesos takolones diesos nediliyos dibas Kelisosos, dees takalaisos. Egeeseelones diayos odoo beis teis goos magas peegoo gilimados dileisos. ⁶ Esigas has too goos sabolos osolosos biligas goos osos peledoboomos dugas goos ees dulosos, nibas has na ebi. Bei, goos hageesis osos dagas malalos peledabalaisos. Esinos beeames egees hoo poogoo osonees, hamamees sibileisos.

⁷ Mis toowas heesos mis toowas hees sabolos has talaisos. Beames omapoo mis susugas mapoo neis

mauwe pagalaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. ⁸ Goo hagooso peledobooga, dala beame oso bei mooloogolone ka seeso.

⁹ Egeesee ma kulodu odoo aboso nimapoo dala teneloso niba piligilame odoo abo mapoo tenelaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo hegia toowa malaiso. ¹⁰ Beame omapoo odoo aboso tei too goo ee pagalaiso. Egeeseelone diayo emegei tei too odoo ee hegilone, diba ha teli odoo mapoo tiasalaiso. ¹¹ Osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo aboso sibileso odoo abo peegoo gilimado dileiso. ¹² Egeesee ma kulodu goo tokenee goo oso diya toowa dolone, edebeeyo emegei sooloo deli goo ee me pagalaiso. ¹³ Esino odoo agayo o tei too medee kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. ¹⁴ Esiga mipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo susuga oso dulame takomo dileiso. Osoloso to tekepo hagee odoo susuga oso olo dulugaloso dogo, mi hoo pagalai beame omapoo peledabalaiso.

¹⁵ Esiga hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Daniyeleeye egeesee takaso, 'Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso,' diso. ¹⁶ Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele. ¹⁷ Osoloso beame omapoo

odoo moso hau mapoo badoga, see moso kulodu gadilesa o bi na te. ¹⁸ Osoloso odoo homolee ma kulodu siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di. ¹⁹ Osoloso beeamo omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso. ²⁰ Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei beeamo ee wau beeamo o, iyo hasali beeamo omapoo pelededelega pagalame. ²¹ Bei, beeamo omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi bei mooloogoo beeamo abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagooso sibileso koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime. ²² Esino dala beeamo hagee see Godeeye deiyepo moodoolaiso. Bei, yayo beeamo sage magoo diepi, odoo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo beeamo see deiyepo moodoolaiso.

²³ Beeamo omapoo odoo heeso sibileso nimapoo takolone, ‘Hamapoo ege, Keliso hagooso’ o, ‘Koo ege, Keliso ogoso,’ dee takooga, o to mapoo tei na te. ²⁴ Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso sibileso goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame. ²⁵ Esiga niba medee dui. Goo hagee pelededelega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

²⁶ Esiga odoo heeso nimapoo takolone, ‘Niba ege. Keliso dobudu badoso,’ dee takooga, yo

agalame na di. Osoloso see yayo takolone, ‘Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,’ dee takooga, omapoo tei na te. ²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egesi masi ogoga, niyo Odo Holo a sibo agalaiso. ²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso.”

Odo Holo oso sibilei
(Maka 13:24-37, Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ “Osoloso hamamee haga boloogelega dala beame hagooso dilesa koodobuoga, ‘osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadeebigileime.

Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.’

³⁰ Osoloso beame omapoo Odo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga, odo susuga oso agalaiso. Eseega odo susuga oso goohele sabolo pupusigileiso. Egeese ma kulodu odo susuga oso Odo Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso. ³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dilesa odo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau beame koola tooboo doloso gooleedeliso. ³³ Esiga goo hagee egesi masi moloso. Goo ayo taka hagooso peledaba ogoga, Odo Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso. ³⁴ Ayo

nimapoo taka. Odoe epedee hamapoo egee do diba osee doga goo susuga hagooso peledaba ee diba agalaiso. ³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odoe Holo ayo sibilei beame ee odoe hee gooleede. Osoloso Godeeyo momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeyo owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye beame egee gooleedoloso ka badoso.

³⁷ Esiga Nowaye badebei beame omapoo goo peledaba goo hedebe egesi masi oso Odoe Holo ayo sibilei beame mapoo peledabalaiso. ³⁸ Bei, Nowaye badebei beame omapoo, howo duwel-ega molome odoe susuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, beame heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso. ³⁹ Nowa du toowa ma kulodu gadime, odoe susuga oso goo peledabalai ee kibiya gooleedelega doboome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odoe Holo ayo sibilei beame omapoo goo hedebe hageesi oso peledabalaiso. ⁴⁰ Esino beame omapoo odoe bakadio homolee ma kulodu tou tomo silesiboga, odoe heeno ido polone hee omapoo pagalaiso. ⁴¹ Osoloso sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

⁴² Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka de-bee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei beame ee niba gooleede. ⁴³ Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei beame ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo

siboga ogoloso yo habigileiso. ⁴⁴ Esiga niba nose medee mopoodoo doloso ka debee. Bei, Odo Holo ayo sibilei beeam ee niba gooleedele.”

Tou tekepo teli odoo sabolo osoloso tou tokenee teli odoo

(Luka 12:41-48)

⁴⁵ “Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odoo ee ogumo? Wiligi odoo oso odoo egesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoo susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame. ⁴⁶ Bei, wiligi odoo yo peegoo dileso badoboso see sibilesa ogoga, o tou teli odoo oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomogalaiso. ⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odoo oso o tou teli odoo oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

⁴⁸⁻⁴⁹ Esino tou tokenee teli odoo oso o wiligi odoo saga koo siboga eyo nediliyo egeese takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoo saga koo sibo,’ doloso tou teli odoo abo wooloogolone, yugune nali odoo gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso. ⁵⁰ Yo egeeseemo silone mopoodoo delega badoga, o wiligi odoo omapoo sibileiso. ⁵¹ Osoloso o wiligi odoo oso sibilesa yo diya wooloso peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odoo sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo dobolone pisa sabolo osoloso mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Sobo obuo 10 eyo goo maga wudu taka

¹ “Beeame omapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei ee egesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme toloso giso sobo hulame siboga, yo tugodalame diso. ² Osoloso dima kulodu sobo abo 5 ee goo medee koo gweli. Esino sobo abo 5 ee goo medee gweli. ³ Egeesee ma kulodu sobo abo goo medee koo gweli oso dia keme howo keesooloso dulone, howo abo telega diyadeeso. ⁴ Esino sobo goo medee gweli oso dia keme sabolo osoloso howo abo keesoo sabolo toloso diyadeeso. ⁵ Diba dileso balagameleeno, odoosobo hulei ee saga sibile. Esemediba diya tila poogoome tiesaso.

⁶ Osoloso gesi domo mapoo odoosoboo heeso toneligidi egeesee takaso, ‘Sobohulei odoosoboo olo koola sibo. Esiganiba dileso yotugode,’ deetakaso.

⁷ Esemesoboo obuo susuga tiesamelee magahogogabuloso dia keme wiki medee pailame hoo kookooso. ⁸ Esinosoboo obuo goo medee koo gweli ososoboo goo medee gweli mapoo egeesee takaso, ‘Ibada keme howo olo hosudalaso. Esiganiyoo iba howo tenee,’ diso.

⁹ Esemegoo medee gweli soboo obuo oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Iyobada howo nibada keme mapoo keesoga, iba howo tebileime. Esiganiba howo abo neiso talame biteli moso mapoo diyadee,’ diso.

¹⁰ Esemediba howo talame dime, odoosoboo hulei ee sibilesopededabaso. Esemegoo medee gweli soboo obuo yobamelee diba yibolohodobo nei nalame mosokulodugalagadiso. Diba mosokulodudoboome, osulukisiso.

¹¹ Esino sobo obuo goo medee koo gweli diba hamamee sibilesu osulu mapoo kalamadulone egeesee takaso, ‘Wiligi odo, osulu yade, iba moso kulodu gasibileiya,’ dee takagameleeso.

¹² Esino odo sobo hulame simi oso nei dimapoo egeesee takaso, ‘Haye. Niba gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. A niba gooleedele,’ dee takaso.

¹³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, Odo Holo ayo sibilei beame ee niba gooleedele.”

Tou teli odo bakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka

(Luka 19:11-27)

¹⁴ “Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egesi masi malaiso. Wiligi odo oso mi eli sage mapoo dilame, o tou teli odo gilimadooso. Osoloso dimapoo o bi medee bameleeye diso.

¹⁵ Egeeseelone yayo o tou teli odo mapoo molee tenelone dia goo goolee sabolo tebia teneeso. Egeesee seelone yayo odo hee mapoo molee ko 5000 teneeso. Osoloso odo hee yima hamamee taba mapoo molee ko 2000 teneeso. Osoloso odo hee ee ma hamamee taba mapoo molee ko 1000 teneeso. Osoloso yo see mi eli sage mapoo diso.

¹⁶ Esemu o tou teli odo molee ko 5000 too odo oso molee egee toloso dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 5000 tooso.

¹⁷ Osoloso molee ko 2000 too odo yinosee molee egee toloso dileso bi neiso teli moso togoloso badolone molee ko hodio 2000 tooso. ¹⁸ Esino odo hee molee ko 1000 too yo o wiligi odoowo molee egee toloso dileso mada mi doluguso.

¹⁹ Wiligi odoo yo mi eli sage dilesa beame sage omapoo badoboso see wedi simiso. Yo sibilesa yayo molee pi odoo ee gilimadooso, molee oso goo hee moodoo beleso agalame. ²⁰ Esem molee ko 5000 too odoo oso molee tosibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nayo amapoo molee ko 5000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 10,000 tugodoo hagooso,' diso.

²¹ Esem wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou medee goosa teli odoo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogoso. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' diso.

²² Esem molee ko 2000 too odoo yinosee molee tosibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nayo amapoo molee ko 2000 tenee ee see ayo abaga odoomo dino 4000 tugodoo hagooso,' diso.

²³ Esem wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou medee goosa teli odoo. Nayo tou tekepo too ee ogoloso a goomogo. Esiga nayo bi pepooko medee bamelee maga nei ayo namapoo bi toowa bameleeye dalaiso. Esiga no mo moso kulodu abolo hodobo goomoga sabolo badalame gasibe,' dee takaso.

²⁴ Esem molee ko 1000 too odoo oso sibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, a gooleedoo, no kitulugu sabolo odoo mapoo diya seseli. Osoloso no odoo heeyo nei segei wulo goobada teli. ²⁵ Esiga a nobolo obulone nee molee oso goo hee moodoolega, wulo dilesa mada mi ka

dolugu. Esiga nee molee amapoo tenee ee tebia osee hagee moloso,' diso.

²⁶ Esemе o wiligi odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'No tou diya tokenee teli wabada odoodoo. Nayo goolee, a emegei dia nei segei wulo gooloo-gali gweliso. ²⁷ Esino nayo kasalame mo molee kawulame molee bali odoo dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee omapoo magoo diepi, ayo see wedi simi beame mapoo mo molee ogoso toowa poloso mologa teliyo,' dee takaso.

²⁸ Osoloso wiligi odoo oso o odoo abo mapoo egeesee takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1000 egee molo toloso see odoo molee ko 10,000 too mapoo tenee. ²⁹ Bei, odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odoo agayo dimapoo tenee bi ee medee belega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso. ³⁰ Esiga tou too tokenee bali odoo ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.' ”

Goo meedilei beame

³¹ “Odoо Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, beame omapoo ayo toowa doloso badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesо ayo wiligi doloso bili mapoo badalaiso. ³² Osoloso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga ee Godeeyo momaiye oso gilimado sibilesо mo mudugiyopoo mooloogoodalaiso. Osoloso be bali odoo oso o be domo puloso sipi be dibusomo pi, osoloso

gout be dibusomo pi deli, egesi masi seelone ayo mi odoosusuga domo puloso mooloogoodoo bakadio moodoolaiso. ³³ Egeeseelone ayo odoos mooloogoodoo hee sipi be masi ee mo dee deedee dokolo mapoo sibilesomooloogoode, osoloso odoos mooloogoodoo hee gout be masi ee mo dee dobusu dokolo mapoo sibilesomooloogoode, dee takalaiso.

³⁴ Osoloso wiligi odoos taba ayo mo dee deedee dokolo mooloogoodoo odoos mapoo egeesee takalaiso, ‘Mo Maye goomegeli odoos niba sibadee, Godeeye mipoo bei mooloogeles mapoo Godeeye wiligi dolosobadeli mi niyo dabalame mopoodoo dolosoegee molo mapoo gasibadee. ³⁵ Bei, a hodume niyo amapoo nei teneliso. Osoloso a howo na poogoomeniyo amapoo howo keneliso. Osoloso a odoosoo masi sibume niyo a nibada moso mapoo ido peliso. ³⁶ Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame teneliso. Osoloso a paiyebadoboome, niyo a medee baliso. Osoloso a neligamoso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibiliso,’ dee takalaiso.

³⁷ Osoloso Godeeyo howo woola odoos tekepo debeli mo dee deedee dokolo mooloogoodoo oso nei egeesee takalaiso, ‘Lodee, kopolone no houda badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo? ³⁸ Osoloso kopolone no odoosoo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo? ³⁹ Osoloso kopolone no paiyebadoboome, iyo no ogoloso

medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo?’ dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeesee takalaiso, ‘Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidimenee ee, niyo a pidi masi pidi,’ dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloogoodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, ‘Niba amaga peegoo diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopoodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee. ⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome, niyo a howo kenele. ⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,’ dee takalaiso.

⁴⁴ Egeeseega diayo nei egeesee takalaiso, ‘Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoowo?’ dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, ‘Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,’ dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dilesos kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabologo badoboso kookaiyo osee dabalaiso.”

26

*Yesu wooloomalame to mou
(Maka 14:1-2, Luka 22:1-2, Yonee 11:45-53)*

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, ² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai beeamo hoogoo bakadio moloso. Osoloso beeamo omapoo Odoo Holo a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

³ Osoloso beeamo omapoo Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoo tebisa, diayo dia wiligi odoo Kayapaseeyo moso mapoo mooloogoodoloso to mouso. ⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu tolosos wooloomalame mada to mouso. ⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne beeamo mapoo yo wooloomalame. Bei, odoo susuga oso dimapoo komonolone biligiyaga,” diso.

*Betani mi mapoo sobosos mopodosos medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soos
(Maka 14:3-9, Yonee 12:1-8)*

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. ⁷ Yo omapoo nei nolone bado-boome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosibilesa Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopodosoo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemu Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagooso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo?” ⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa tolosa bi mauwe odoo mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Soba hagooso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo.

¹¹ Esiga bi mauwe odoo ee beame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a beame susuga nibolo hodobo badalaime. ¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo. ¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagooso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

*Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo
(Maka 14:10-11, Luka 22:3-6)*

¹⁴ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli odoo hee Yudas-Iskaliyoteeye tei

moso wiligi odoo tebisa mapoo dilesa egeesee takaso, ¹⁵ “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogo bi tenelaisomo?” diso. Esem diayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso. ¹⁶ Esem domo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21, Luka 22:7-13,21-23, Yonee 13:21-30)

¹⁷ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo beame mapoo, Yesu o hamamee dili odoo oso dilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dilesa Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?” dee takaso.

¹⁸ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Niba Yolusalem mi mapoo dilesa odoo hee ogoloso yimapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka: Mo beame Godeeye hesia ee olo koola tooboogona. Esiga ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,’ dee takee.” ¹⁹ Yesuye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoo oso dilesa Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

²⁰ Osoloso habe Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso wo nalame bulumaso. ²¹ Diba omapoo nei nolone dobolone Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Nimaga odoo heeso a ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” diso.

²² Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goohela sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, ayowo?” dee takaga meleeso.

²³ Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudolosos naga, a ha teli mapoo tiasalai odoos ogosoo.

²⁴ Esino Godeeyoo to booka mapoo hogugoo oso taka ee dodolone, Odoos Holo a talaisoo. Esino Odoos Holo a ha teli odoos mapoo tiaselii odoos yo dala toowa talaisoo. Oweeyee yo soomagelega poogoo diepii, yo dala tele pegeliyo.”

²⁵ Esemee Yesuu ha teli odoos mapoo tiaselii odoos Yudaseeyee egeesee takaso, “Eligilii odoos, ayowoo?” disoo. Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “O. No olo egee takoosoo,” dee takaso.

Lodee gooleebugoo wo ne

(Maka 14:22-26, Luka 22:19-20, 1 Kolin 11:23-25)

²⁶ Diba wo nolone doboome, Yesuye wo tolosoo Godee mapoo goomogaa to takolosoo wo popeisoo. Osolosoo o hamamee dili odoos mapoo wo pulone egeesee takaso, “Woo hagee tolosoo ne. Hagee mo susoo,” disoo.

²⁷ Osolosoo see Yesuye kapu wain i keesoo tolosoo Godee mapoo goomogaa to takolosoo o hamamee dili odoos mapoo tenelone egeesee takaso, “Niba susugaa wain i hagee ne. ²⁸ Hagee mo sawoo, odoos susugaa dia tokenee hapalame ka sologobugoo. Mo sawoo oso Godeeyee o odoos mapoo to kitulugoo magoo gooo oso tei peledabalame. ²⁹ Esigaa ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamagaa dulone wain i hagee see nalaimoo. Esino hamamee mo Mayee wiligii dolosoo badelii mi mapoo ayo niboloo hodobo wain i dia see nalaisoo.”

³⁰ Osolosoo diba goomogaa kosaiyaa hedebee poulosoo Olipii mubii mapoo disoo.

*Pitaye Yesu yo boobadobigilei goo ee taka
(Maka 14:27-31, Luka 22:31-34, Yonee 13:36-38)*

³¹ Yesuye see tobu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Epei gesi odoo susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

³² Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dileso niba bamalaiso.”

³³ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoo susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime,” diso.

³⁴ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

³⁵ Esem Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Ayo egeesee selaimo. Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esem o hamamee dili odoo susuga oso to hedebe egeesee takaso.

*Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka
(Maka 14:32-42, Luka 22:39-46)*

³⁶ Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni homolee mapoo dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dileso Godee mapoo takalaiya,” diso. ³⁷ Yayo egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyo owolo bakadio esee ido palaso. Yo peleso bado-boome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo

oso yimapoo simiso. ³⁸ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoo-goo dilesio ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dilesio egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esemee Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba beeame deiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalai tebiletoo. ⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobi-yaga. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dilesio Godee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesu see tobu dilesio dokodoo takoloso sibilesio egeino, o hamamee dili odoo bakadio hedebe di diba tila poogoome tiesa molo egeiso.

⁴⁴ Osoloso Yesu see tobu bakadio hedebe di mapoo dilesio goo hedebe eyo daga taka hedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesio o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesa molosomo? Bei, Odoos Holo a tokenee odoo

mapoo tiasalai beame olo siboso. ⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odoo mapoo tiasalai odoo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

Edebeeyo Yesu wooloomalame ido di

(Maka 14:43-50, Luka 22:47-53, Yonee 18:3-12)

⁴⁷ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye Yesu talame odoo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesee ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu talame odoo hagee bia diye diso. Esemе diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo toloso sibadeeso. ⁴⁸ Egeesee ma kulodu Yudas epedee sibilega badolone, yayo Yesu talai odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo dilesa adaga, odoo ogoso. Eseega niyo yo toloso ka ido di,” diso. ⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odoo gili-mado sibilesa Yesu mapoo dilesa egeesee takaso, “Emegei, eligili odoo,” dee takoloso yo adaso.

⁵⁰ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goo moodoolame simi egee moodee,” diso. Esemе odoo susuga oso sibilesa Yesu tooso. ⁵¹ Esino o hamamee dili odoo heeso kaiya toloso tei moso eyo wiligi odoo taba eyo tou teli odoo eyo dulu koososo.

⁵² Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo magee. Bei, emegei piligilame kaiya toloso silesibili odoo ee kaiyaso piligileiso. ⁵³ Esiga niba gooledeleyo, ayo a pidilame mo Ma mapoo takooga, yayo o momaiye mooloogoodoo 12* egesi sabolo osoloso abo epedee saga meiyе

* **26:53:** Momaiye mooloogoodoo hedebe ee ma kulodu momaiye 6000 egesi meliso.

dalaiso. ⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala toloso talai goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?” dee takaso.

⁵⁵ Esemе Yesuye yo talame sibadee odoо omapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibatada? Esino ayo beeamе susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme ayo omapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo? ⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoо oso taka to sabolo olo tobuoso.” Esemе beeamе omapoo Yesu o hamamee dili odoо susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

Yesu wiligi odoо tebisa mapoo ido di

(Maka 14:53-65, Luka 22:54-55,63-71, Yonee 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Edebeeyo Yesu toloso tei moso wiligi odoо taba Kayapaseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odoо sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoо tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso. ⁵⁸ Esemе Pitaye hamameedee Yesu deedee dileso tei moso eyo wiligi odoо taba eyo moso beeleе ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odoо sabolo omapoo badolone, Yesu mapoo ogoо goo mooda beleso bameleeso.

⁵⁹ Esemе tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso Yu odoо dia goo meedili wiligi odoо tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odoо ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame. ⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo

gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esemee odoo bakadio oso see hamamee sibilesa egeesee takaso, “Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobugulo beame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tagalai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso.”

⁶² Esemee tei moso wiligi odoo taba oso toboloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoos hagee biasonee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimoyo?” diso.

⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esemee tei moso wiligi odoo taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, “Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Keliso osomo? Imapoo takee,” diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “O. Nayo olo egee takooso. Esino ayo nimapoo takooso. Hamamee niyo Odoos Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso,” dee takaso.

⁶⁵ Esemee tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologobugulone egeesee takaso, “Odoos hagooso Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see meedilame to abo taka dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo maga to tokenee taka niba olo duso. ⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogoos goo moodolai gooleedo?” diso

Eseme tei eligili odoosabolo osoloso Yu odoodia wiligi odoosabolo tebisa oso nei egeesee takaso, “Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo,” dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso, ⁶⁸ “Keliso, no tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosabolo daga, no odoosabolo agayo woolo?” dee takaga meleeso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(Maka 14:66-72, Luka 22:56-62, Yonee 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee bado-boome, tei moso wiligi odoosabolo taba o tou teli sobo heeso sibilesosabolo yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoosabolo Yesu bolo silee odoosabolo hee noso,” dee takaso.

⁷⁰ Eseme Pitaye odoosabolo susuga eyo howo woola egeesee takaso, “Nayo egee takoo goo ee a gooleedele,” diso.

⁷¹ Osoloso yo dileso moso belee osulu miyopoo tobudume, tou teli sobo heeso yo ogoloso odoosabolo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, “Odoosabolo hagee Nasalet odoosabolo Yesu bolo sileeso,” dee takaso.

⁷² Eseme Pitaye see to kitulugu sabolo egeesee takaso, “A tei goo taka. Odoosabolo egeeyo goo a gooleedele,” diso.

⁷³ Beeame deiyepo poogoloso hamamee odoosabolo susuga omapoo tebisamelee oso sibilesosabolo Pita mapoo egeesee takaso, “No tei Yesubolo silee odoosabolo hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoosabolo

oso to keli egeesee masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee yiligebuguso,” diso.

⁷⁴ Esemе Pitaye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odoо egee a gooleedele,” diso. Pitaye egeesee takoloso badoboome kolokolo takaso.

⁷⁵ Esemе Pita kolokolo taka duloso Yesuye taka to ee gooleebuguso. Bei, Yesuye yimapoo egeesee taka, “Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso,” diso. Esemе yo to egee gooleebuguloso peegoo gadilesо diya gooholone pisaso.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoо tebisa susuga sabolo, osoloso Yu odoо dia wiligi odoо tebisa susuga oso to mouloso, Yesu wooloomalame goomoga magooso. ² Osoloso diayo Yesuwo dee tiso tiegisaloso gamalee wiligi odoо taba Paileteeye badebei mapoo ido dileso yimapoo teneeso.

³ Yesu tiaseli odoо Yudaseeye Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee duloso, diya gooheleso. Esemе molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoо tebisa sabolo, osoloso Yu odoо dia wiligi odoо tebisa mapoo tenelame diso.

⁴ Yayo dileso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoо goo tokenee mauwe nimapoo tiasoo maga, a goo tokenee olo tooso,” diso. Esino wiligi odoо tebisa oso nei egeesee takaso, “Egee ibada goonee. Nee

goo. Esiga no nobusomo tekepo moodee,” dee takaso.

⁵ Egeesee taka dulosu Yudaseeye molee ko egee tei moso ma kulodu kugobuguloso, see wedi dileso eyo nediliyo tiso mu mapoo bagagoloso, homo dee ma dokodooga bagagoo sooloso taso.

⁶ Esemе tei moso wiligi odoo tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, ‘Molee hagee see tosibileso molee odoo aboso tenee sabolo hodobo magalai tei,’ deliso. Bei, molee hagee odoo wooloomalai eyo nei tenee,” dee takaso. ⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso sesepeni moodoogali odoo eyo mi molee ogoso tooso, Yu odoonee wedioga omapoo bouleme. ⁸ Bei egeeseega odoo susuga oso mi egee takolone sawo mi deliso. ⁹⁻¹⁰ Esemе beeamе omapoo goo hagooso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo tebiaso. Bei, yayo egeesee takaso,

“Isalael odoo diayo o su eyo nei magoo molee ko
30 ee toloso
see odoo bogoso sesepeni moodoogali eyo
mi ee tooso, Lodeeye amapoo taka to ee
dodolone.”

Pailteeye Yesuwo goo meedi

(Maka 15:2-15, Luka 23:3-5,13-25, Yonee 18:33; 19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee odoo Pailteeye badebei mapoo ido sibume, nei gamalee odoo oso yimapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoosomo?” diso. Esemе Yesuye yimapoo

nei egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

¹² Esemе tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takeme, yayo nei dimapoo to hee takele. ¹³ Esemе Pailteeye yimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takaga, no dusomo?” diso. ¹⁴ Esino Yesuye to hee takelega poogoome, gamalee odoo yo goo egee ogoloso diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma kulodu Pailteeye Yu odoo goomogalame, Godeeye Gababia wo ne beame mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso. ¹⁶ Beame omapoo mesiya hedebe odoo susuga oso gooleedoo neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu ee Balabas. ¹⁷ Esiga odoo susuga olo mooloogoodeme, Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo ugu ee neliga moso ma kuloduga peegoo ka tamagalaiyo? Balabas o, Yesu, edebeeyo Keliso deli ee tamagalaiyo?” ¹⁸ Egeesee ma kulodu Yu odoo dia wiligi tebisa oso Yesu mapoo koolone, diayo Yesu yimapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso.

¹⁹ Paillet goo meedili odoo oso bili mapoo osee badoboome, osoboye yimapoo to tenelone egeesee takaso, “Odoosusuga goo tokenee mauwe omapoo nayo goo hee na moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo o goo maga sapootia diya ku tiaga,” dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso

odoo susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, “Paillet mapoo egeesee takee, ‘Yesu ono wooloomolone Balabas ono peegoo tamageeye,’ dee,” diso.

²¹ Esemе Pailteeye odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba ayo odoo ogu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?” Esemе odoo susuga oso nei egeesee takaso, “Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso.

²² Esemе Pailteeye egeesee takaso, “Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebeeyo Keliso deli ee kasee moodoolaisomo?” diso.

Esemе nei odoo susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takaso.

²³ Esino Pailteeye dimapoo egeesee takaso, “Yayo ogo goo tokenee too ee niyo egeiga yo wooloomalame ka sala?” diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” demeleso.

²⁴ Esemе odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoome, diba komonolone bili-galame see ogoloso, yo howo keedoloso odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, “Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo,” dee takaso.

* **27:24:** Pailteeye o dee hapoo eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo.

²⁵ Esemе odoo susuga oso egeesee takaso, “Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso,” diso.

²⁶ Esiga Pailteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esemе yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

*Ha teli odoo oso Yesu mane
(Maka 15:16-20, Yonee 19:2-3)*

²⁷ Esemе Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamalee eyo moso mapoo ido palaso. Esemе ha teli odoo susuga sibilesa Yesu domo tobudume toboloso silodabaso. ²⁸ Diba omapoo mooloogoodoloso, Yesu manolone o dugo tigamagoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso. ²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gawuloso egeesee takaso, “Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dee takaga meleeso. ³⁰ Osoloso yimapoo magawo pogolone homo o dee mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso. ³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odoo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Maka 15:21-32, Luka 23:26-43, Yonee 19:17-27)

³² Ha teli odoo oso Yesu idoloso Yolusalem mi maga peegoo gadulone, Kulene odoo Saimon

tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso. ³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi. ³⁴ Diba omapoo sibilesa Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pia naloso poogooso. ³⁵ Osoloso ha teli odoo oso Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigaso. ³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso. ³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odoo susuga oso gooleedalame, odoo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

Hagee Yesu, Yu odoo dia wiligi odoo

³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesu o dee deede dokolo tulugu, osoloso hee o dee dopusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. ⁴⁰ Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso beame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tagalaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilesa no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso. ⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso, ⁴² “Yayo odoo

abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebledoo. Yo tei Keliso, Isalael odo ibada wiligi odo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso. ⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takamo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta

(Maka 15:33-41, Luka 23:44-49, Yonee 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee osoko howo bakadio hedebe di poogooso. ⁴⁶ Osoloso neliga melee oso mauwe poogoome, Yesuye to neligidi egeesee iso, “Ilay, Ilay, lama sabakatani.” To hageeyo bei egeesee moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasee maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esemé odo koola mapoo tebisa melee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso. ⁴⁸ Osoloso odo heeso hoguo sibilesu dugo tolosu wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. ⁴⁹ Esemé odo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesu yo tolosu miyomoo mouwa beleso bamo,” diso.

⁵⁰ Esemé beame omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esemе Yesuуe ta beeamе omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso. ⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esemе Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yolusalem mapoo dileso dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esemе ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Osoloso sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso. ⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo

(Maka 15:42-47, Luka 23:50-56, Yonee 19:38-42)

⁵⁷ Habedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso. ⁵⁸ Esiga yayo dileso Paillet mapoo Yesuwo kou talame woosaso. Esemе Pailteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso. ⁵⁹⁻⁶⁰ Esemе Yosepeeye Yesuwo kou toloso dugo dia heliyeso

tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo toowa bidigamo dilesos kisilosos diso. ⁶¹ Beeame ompaoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso beeame hee mapoo Yu odoowo hasali beeame omapoo, tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoos oso Pailteeye badebei mapoo dilesos egeesee takaso, “Wiligi odoos, iba goos hagee gooleebuguso. Goos ee, gamenee takeli odoos Yesu hagoosos gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu beeame bakadio poogolosos see beeame hee mapoo hogabileiso,’ dees takeliso. ⁶⁴ Esiga iba goomogos, nee odoos oso beeame bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medees gidabalame. Bei, o hamamee dili odoos oso sibilesos o kou heli tolosos see wulo gamenee takolone, Yesu olo hogadulosos dina, dees takeeyaga. Egeeseeega hamamee gamenee taka goos hagoosos daga yayo gamenee taka goos ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esemee Pailteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoos abo gilimados dilesos bi egee medees gidebee,” diso. ⁶⁶ Esemee diba susugas dilesos bi omapoo dobolone yo ou yosos kisi mapoo eli peesos, odoos heesos mada sibilesos yo peegoo bidibugos belesos agalame. Osolosos gidebeli odoos mapoo takolone, medees gidebeeye, dees takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10, Luka 24:1-12, Yonee 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali beame oso dilesu koodobuloso beame hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga bolooegelega mibia toowa sibume, Lodee o momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesu yo peegoo bidigebuguloso dokodoo biaso. ³ Yo dugo diya heliye kaloso badolone o su diya gadee magoloso badebeiso. ⁴ Esem bi gidebeli odoososo diya obugulone kikiliga oso homodobuloso wulo wedia masi meleeso.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeese takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee esiamo silesibo. ⁶ Yo hamapoo koo moloso. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogado diso. Esiga niba sibilesu o kouso melee mi mapoo ege. ⁷ Osoloso niba see saga dilesu o hamamee dili odoososo mapoo egeese takee, ‘Yesu ta maga see hogado dina. Osoloso yo malalo dilesu Gelili mapoo diba bamoloso. Diba omapoo dilesu yo agalaiso,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobadobigi.”

⁸ Egeese taka duloso sobo diba obulone see saga wedi dilesu o hamamee dili odoososo mapoo takalame diya goomoga sabolo diyadeeso. ⁹ Diba diya goomoga sabolo diyadaga molome, haga bolooegelega Yesuye eli domopoo diba tugodoloso egeese takaso, “Emegei,” diso. Esem sobo

bakadio hagooso yimapoo sibilesu gawuloso dobolone, o homo mapoo toloso o hu dokodoo poudooso. ¹⁰ Esemu Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Niba dileso mo hamamee dili odoo mapoo takee, diba Gelili mapoo dileso omapoo a agalaiso,” dee takaso.

Odoo bi gidebeli odoo ee moleeso howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagooso Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadaga molome, odoo bi gidebeli odoo aboso dileso tei moso wiligi odoo tebisa mapoo goo susuga odoo bi omapoo peledaba ee takaso. ¹² Egeesee taka duloso tei moso wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo to mousu. Esiga diba dieso to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo mapoo tenelone egeesee takaso, ¹³ “Niyo odoo susuga mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesu Yesuwo kou todina,’ dee takee. ¹⁴ Osoloso gamalee odoo Pailiteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso. ¹⁵ Esemu odoo bi gidebeli odoo oso molee toloso, goo di-ayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egeesee maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18, Luka 24:36-49, Yonee 20:19-23, Diye Di Odoo 1:6-8)

¹⁶ Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dileso Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso. ¹⁷ Diba omapoo peleso Yesu

ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele. ¹⁸ Esemé Yesuye dima hegi sibilesó egeesee takaso, “Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo teneeso. ¹⁹ Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odo susuga mapoo dileso, diayo amapoo tei toloso mo hamamee dili odo dalame, Godeeyo to tekepo takomo di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Owolo mo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi. ²⁰ Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo sile-sibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei moologoloso mi hoo poogoo mapoo duga, ayo beame susuga nibolo hodobo badalaiso.”

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea
Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee
copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0. You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebeba